Frați de grai, frați de trai

Români în ANDALUCÍA

Departamentul pentru Românii de pretutindeni

Români în Andalucía

Publicație pentru românii din Andalucía și întreaga Spanie. Apare lunar. Anul VI, Nr. 57, Iunie 2026

LA BLUSA RUMANA

Me confieso abiertamente amante de las costumbres y las tradiciones rumanas, entre las que se encuentra mi admiración por la "blusa rumana", símbolo indiscutible de identidad de sus pueblos.

A. CALDERÓN de JESÚS, pag. 5-6

Sânzienele

În județul Olt, despre obiceiurile de Sânziene (sau Drăgaică, așa cum i se mai spune), se mai găsesc informații doar în memoria femeilor mai în vârstă, cele care, la timpul lor, au practicat aceste obiceiuri și ritualuri specifice, fie cele premergătoare zilei de Sânziene (Noaptea de Sânziene când, în credința populară se deschid cerurile şi lumea de dincolo poate intra în contact cu lumea pământeană), fie cele din ziua respectivă. Obiceiurile de Sânziene s-au practicat cu precădere în sudul județului Olt, în zona fostului județ Romanați, o zonă etnofolclorică cunoscută pentru că a păstrat obiceiurile și meșteșugurile tradiționale. Având data fixă, 24 iunie, sărbătoarea de Sânziene se suprapune cu nașterea Sfântului Ioan Botezătorul...

Valeru CIUREA, pag. 11-12

Bunul gospodar își face vara sanie și iarna car

Așa sună un proverb vechi de al nostru, care este completat de altul, care spune că dacă de multe te apuci, mai pe toate le încurci.

Toate acestea se potrivesc de minune actualilor, dar și trecuților guvernanți din fruntea țării. Care par, în actualul context, mai degrabă preocupați de cine este pro sau anti european, uitând de ograda proprie, care pare a se degrada pe zi ce trece.

230 de miliarde de lei este datoria publică a României la zi. Asta înseamnă un cost anual de circa 60 de miliarde de lei pe an, doar pentru plata dobânzilor.

Alin TIȘE, pag. 2

Violeta ANDREI STOICESCU pag. 3

AM ÎNVĂȚAT SĂ TRĂIM MAI BINE, DAR ȘTIM SĂ TRĂIM MAI FRUMOS?

editorial

Întrebarea poate părea incomodă într-o epocă obsedată de performanță și rezultate măsurabile. Suntem învățați să evaluăm progresul în cifre: venituri mai mari, tehnologii mai avansate, locuințe mai confortabile, drumuri mai rapide. Toate acestea sunt importante și nimeni nu și-ar dori întoarcerea la lipsurile trecutului. Cu toate acestea, există un aspect al existenței care nu poate fi cuantificat și care pare să fi rămas undeva în urma ritmului accelerat al societății moderne.

Am învățat să economisim timp, dar nu întotdeauna știm ce să facem cu el. Am învățat să fim conectați permanent, însă dialogul autentic devine din ce în ce mai rar. Am învățat să ne promovăm succesele, însă vorbim tot mai puțin despre îndoieli, fragilități și despre lucrurile care ne apropie cu adevărat unii de alții.

Cândva, vecinătatea avea consistență. Ușile rămâneau întredeschise, iar distanța dintre două apartamente nu era doar una fizică, ci și umană. Ne împrumutam unii altora lucruri simple și împărtășeam momente...

Oglinda copilăriei

Ce descoperim despre noi atunci când ne privim prin ochii trecutului.

Într-o zi obișnuită îți trece prin minte un gând simplu: dacă m-aș întâlni cu cineva din copilărie... aș mai fi acelasi „eu” pentru el sau doar o versiune străină?

Și întrebarea aceasta îți rămâne în minte, fără răspuns.

În Londra, ea devine aproape naturală. Nimeni nu îți știe trecutul, decât dacă alegi tu să-l spui. Și totuși, ceva lipsește în această libertate.

Lipsesc cei care te-au văzut înainte să te definești singur, înainte să înveți să te explici și înainte să devii versiunea de acum.

John Locke lega identitatea de continuitatea memoriei. Dar, în viața reală, nu doar memoria noastră contează, ci și felul în care ceilalți ne confirmă această memorie. Ca și cum am exista cu adevărat doar atunci când suntem recunoscuți din mai multe etape ale vietii noastre.

Când pleci pe un teritoriu străin, acea recunoaștere rămâne în urmă. Și nu se rupe brusc. Nu doare la început. Doar dispare încet, până când devine normal să nu mai existe nimeni care să-ți știe copilăria.

David Hume ar spune că nu există un sine stabil, ci doar o curgere de stări. Dar chiar și o curgere are nevoie de repere; altfel devine greu de spus dacă mai este același râu.

Așa apare o senzație ciudată: nu că ai uitat cine ai fost, doar că nu mai există nimeni care să-ți confirme că ai fost astfel.

Și atunci începi să înțelegi ceva subtil, aproape dureros: identitatea nu este doar ceva ce porți în tine, ci și ceva ce este ținut în viață de ceilalți.

Când ceilalți nu mai sunt aproape, nu dispari, ci incepi să existi altfel în propria ta poveste.

Nu este vorba despre ”drama emigrării’, ci despre liniștea aceea greu de explicat în care realizezi că nu mai e nimeni care să îți țină oglinda copilăriei în față, iar pentru prima dată trebuie să te recunoști fără ea.

Adina Vâlcu, Londra

Bunul gospodar își face vara sanie și iarna car

Alin TIȘE

Așa sună un proverb vechi de al nostru, care este completat de altul, care spune că dacă de multe te apuci, mai pe toate le încurci.

Toate acestea se potrivesc de minune actualilor, dar și trecuților guvernanți din fruntea țării. Care par, în actualul context, mai degrabă preocupați de cine este pro sau anti european, uitând de ograda proprie, care pare a se degrada pe zi ce trece.

230 de miliarde de lei este datoria publică a României la zi. Asta înseamnă un cost anual de circa 60 de miliarde de lei pe an, doar pentru plata dobânzilor. La un calcul simplu, aceasta înseamnă 164 de milioane de lei pe zi! Ca să înțelegem dimensiunea reală a acestei sume, e suficient să spunem că este costul a 3 kilometri de autostradă în zona de câmpie sau 1,5 în zonele cu relief dificil.

3 kilometri de autostradă pe zi se duc doar pe plata dobânzilor! Dobânzi care au crescut în ultimii ani de la 3% la 7%... Fapt datorat, în mare măsură, instabilității politice și lipsei măsurilor de reformare. Iar, în acest context partidele se luptă între ele în chestiunea numirii unui nou guvern pe care este mai pro european. Adică țara arde și babele se piaptănă...

Pro european înseamnă să îți promovezi interesul național, să sprijini antreprenoriatul propriu, să aduci investiții, să implementezi reforme care să genereze proiecte care să aducă plus valoare, să crești vizibilitatea României în sens pozitiv pe plan internațional. Noi, ce am făcut? Ce măsuri de sprijinirea a afacerilor românești am dus? Ce măsuri concrete s-au luat pentru însănătoșirea unei economii considerată, în ciuda aparențelor, de către mulți analiști economici internaționali, drept una dintre cele mai dinamice din Europa?

Am transferat costurile pe buzunarul românului de rând, care ajunge să plătească tot el costurile unei neputințe și a unei lipse de viziune a clasei politice. Consumul scade, afacerile, de la cele mici la cele mari, scârțâie. Dar, problema cea mai mare este cea reprezentată de neîncredere. Românul nu mai are încredere, privește cu neliniște la ziua de azi și la cea de mâine. Și, ce e mai trist, nu primește dinspre politic semnalele pe care le așteaptă.

Avem nevoie de stabilitate. Avem nevoie de proiecte de țară sănătoase, de măsuri concrete care să vină în sprijinul românului. Nu să risipim zilnic 3 kilometri de autostradă doar prin plata dobânzilor! În loc să ajungem la o normalitate noi ne complacem în a menține instabilitatea, de a adânci datoria publică, vorbind în acest timp, în mod ipocrit, despre interesul național.

Interesul național trebuie să fie bunăstarea românului. Stabilitatea țării. Însănătoșirea economiei. Construirea unui viitor previzibil pentru România. Nu discuții sterile despre cine este mai pro european decât celălalt.

Frați de grai, frați de trai

Români în Andalucía

Publicație pentru românii din Andalucía și întreaga Spanie. Apare lunar.

Editor: **Asociación Socio-Cultural Romanati**
Redacția: **Centro Cultural La Tierra Tracia**
Calle Geranio 28, El Ejido, Almeria, 04700, Spania
Email: asociacionromanati@gmail.com
www.romaniinandalucia.com
facebook.com/romaniinandalucia
Tel/WhatsApp: +34 643 631 324

Redactor Șef: Mircea G. Florescu
Redactor Șef Adjunct: Violeta Andrei Stoicescu
Redactori: Dana Oprica, Teodora Olteanu, Dorina Florescu Titi Sultan, Violeta Ionela Anciu, Nicolae Doboș
Colaboratori: Marian Nencescu, Dan Toma Dulciu, Ionuț Țene, Valeru Ciurea, Medana Oprea, Cristian Segărceanu, Adina Vâlcu, Tanța Tănăsescu, Andra Fornea, Ana Andrei.
Machetare grafică: Dorina Florescu

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

Această publicație a fost tipărită cu sprijinul Departamentului pentru Românii de Pretutindeni
www.drp.gov.ro

Conținutul acestei publicații nu reprezintă poziția oficială a Departamentului pentru Românii de Pretutindeni.

Publicație apărută cu susținerea Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România
FILIALA OCCIDENT

AM ÎNVĂȚAT SĂ TRĂIM MAI BINE, DAR ȘTIM SĂ TRĂIM MAI FRUMOS?

Violeta ANDREI STOICESCU

Privind în urmă doar câteva decenii, este greu să negăm că lumea în care trăim astăzi oferă mai mult confort decât oricând. Comunicăm instantaneu cu oameni aflați la mii de kilometri distanță, avem acces la informație într-o măsură pe care generațiile anterioare nici nu și-ar fi putut-o imagina, iar multe dintre activitățile care odinioară necesitau zile întregi se rezolvă acum prin câteva atingeri ale ecranului. Trăim mai repede, mai eficient și, în multe privințe, mai bine. Dar oare trăim și mai frumos?

Întrebarea poate părea incomodă într-o epocă obsedată de performanță și rezultate măsurabile. Suntem învățați să evaluăm progresul în cifre: venituri mai mari, tehnologii mai avansate, locuințe mai confortabile, drumuri mai rapide. Toate acestea sunt importante și nimeni nu și-ar dori întoarcerea la lipsurile trecutului. Cu toate acestea, există un aspect al existenței care nu poate fi cuantificat și care pare să fi rămas undeva în urma ritmului accelerat al societății moderne.

Am învățat să economisim timp, dar nu întotdeauna știm ce să facem cu el. Am învățat să fim conectați permanent, însă dialogul autentic devine din ce în ce mai rar. Am învățat să ne promovăm succesele, însă vorbim tot mai puțin despre îndoieli, fragilități și despre lucrurile care ne apropie cu adevărat unii de alții.

A trăi frumos nu are legătură cu luxul și nici cu acumularea de bunuri. Există oameni care au foarte puțin și reușesc să păstreze în jurul lor o atmosferă de seninătate și bunăvoință. După cum există oameni care au aproape tot ce și-au dorit și care continuă să alerge după ceva ce nu reușesc să definească. Diferența nu stă în ceea ce posedăm, ci în felul în care ne raportăm la ceea ce avem și la cei din jur.

Poate că una dintre marile contradicții ale vremurilor noastre este faptul că, deși vorbim tot mai mult despre dezvoltare, acordăm tot mai puțină atenție cultivării caracterului. Investim în competențe profesionale, în imagine, în vizibilitate, însă rareori ne întrebăm dacă am devenit mai răbdători, mai înțelegători sau mai generoși decât eram cu un an în urmă. În goana după obiective, riscăm să uităm că valoarea unei vieți nu se măsoară exclusiv prin realizări, ci și prin urmele lăsate în sufletele celor pe care îi întâlnim.

A trăi frumos presupune o anumită calitate a privirii. Înseamnă să observi ceea ce, de cele mai multe ori, trece neobservat. Înseamnă să îți faci timp pentru o conversație în tihnă, să găsești răgaz pentru o carte care te provoacă să gândești sau pentru o întâlnire care nu urmărește niciun interes imediat. Înseamnă să păstrezi respectul într-o lume în care opiniile diferite sunt adesea transformate în motive de conflict.

Poate că am ajuns să confundăm confortul cu fericirea și eficiența cu împlinirea. Însă omul nu trăiește doar din rezultate și statistici. Are nevoie de sens, de apartenență, și de acele experiențe care nu pot fi transformate în indicatori de performanță. Are nevoie de cultură, de artă, de valori și de repere morale. Are nevoie să simtă că existența sa contribuie la ceva mai măreț decât propria agendă zilnică.

În comunitățile românești din diaspora, această realitate devine poate și mai vizibilă. După ani de muncă, sacrificii și adaptare, mulți oameni au reușit să obțină stabilitate și siguranță. Sunt realizări care merită apreciate. Dar, dincolo de ele, rămân câteva întrebări esențiale. Ce fel de oameni devenim în acest proces? Ce transmitem copiilor noștri? Ce păstrăm din valorile care ne-au format și ce alegem să ducem mai departe?

O societate poate prospera economic și, în același timp, să sufere de o sărăcie mai puțin vizibilă cu ochiul liber care se manifestă în lipsa dialogului, în pierderea respectului reciproc, în diminuarea interesului pentru cultură sau pentru binele comun. Tocmai de aceea, progresul autentic nu ar trebui evaluat prin ceea ce construim în exterior, ci prin ceea ce se construiește în interiorul nostru.

Poate că adevărata provocare a prezentului nu este să trăim mai mult sau mai confortabil, ci să redescoperim arta de a trăi frumos. Să rămânem oameni într-o lume care ne cere permanent să fim eficienți. Să păstrăm bunul simț într-un spațiu public tot mai zgomotos, să alegem dialogul în locul agresivității și profunzimea în locul aparenței.

La sfârșitul vieții, puțini oameni își vor aminti câte e-mailuri au trimis, câte ședințe au avut sau câte obiective au bifat în calendar. Vor rămâne, în schimb, în amintire, oamenii pe care i-au iubit, binele pe care l-au făcut, cuvintele care au ridicat un suflet și momentele în care au adus lumină în viața altcuiva.

Da, am învățat să trăim mai bine. Casele sunt mai confortabile, drumurile mai scurte și tehnologia, pe zi ce trece, tot mai avansată. Dar adevărata măsură a progresului nu se află în lucrurile care ne înconjoară, ci în ceea ce am păstrat înăuntrul nostru. Fiindcă adevărata fericire nu ține de a avea, ci de a fi.

Iar dacă vrem să știm cât de departe am ajuns ca oameni, poate că nu ar trebui să privim doar la ceea ce am construit, ci și la ceea ce am devenit.

Am învățat, fără îndoială, să trăim mai bine. Rămâne însă deschisă întrebarea care merită pusă din când în când, cu sinceritate:

Știm să trăim mai frumos?

La bioestética y la venganza de la fealdad

Nos guste o no, los cánones de belleza cambian constantemente. Lo que antes era bello, hoy aburre o suscita ironías. A menudo me sorprendo mirando sin parar las fealdades y las tonterías, fascinado por lo absurdo de esas cosas. Hay algo en mi cerebro que se siente más atraído por lo ridículo de la estupidez que por la belleza de un cuadro renacentista. Es como cuando haces un recorrido por un continente en autocar y visitas iglesias y museos hasta que te caes de cansancio. Lo único que deseas es tener la suerte de pasear por el caos de una plaza.

El exceso de cosmos provoca el hambre de lo abigarrado. Exactamente como en la película *Deconstructing Harry* (1997), en la que Woody Allen está haciendo cola para comprar entradas de cine y, detrás de él, un individuo insignificante vomita preciosismos culturales con esfuerzo. Exasperado, Woody se acerca a la cámara y declara que lo único que desea es tener delante un cubo de estiércol. Es decir, lo natural después de tanta artificialidad.

No me entusiasman ni la subcultura ni el *mainstream.* Sus vicios son, la mayoría de las veces, demasiado poco espectaculares. Propongo el término "biocultura", sin conservantes que ahuyenten a las bacterias. Una cultura flexible y curiosa, infestada de todo tipo de bacterias.

Creo que algo así también deseaba Samuel Beckett cuando admitía: "What do I know of man's destiny? I could tell you more about radishes" ("¿Qué sé yo del destino del hombre? Podría decirte más sobre los rábanos", mi traducción). Porque, al fin y al cabo, la actitud de algunos hombres de cultura parece extraída de la novela *Choke* de Chuck Palahniuk; es decir, un "terrorismo industrial de la belleza", mi traducción).

Estética holística

A lo largo de los años, he observado algo curioso en mis estudiantes. Están al tanto de las últimas novedades en cinematografía, pero una película de 1970, por ejemplo, les parece medieval. Existe una oposición total en cuanto a la percepción de la literatura. La literatura reciente les resulta desconocida, mientras que los clásicos gozan de gran prestigio.

¿Creen que no saben que también se ha escrito después de 1950? Lo saben perfectamente, pero son prisioneros de una estética censuradora que exige que todo sea limpio, decente y elegante. Como el mundo en el que viven no es en absoluto así, la literatura ejemplar les resulta aburrida. Sin embargo, "así debe ser": en los libros solo deberían entrar cosas agradables y cálidas.

Por otro lado, la cinematografía de Hollywood ofrece violencia e indecencia sin sentido, sin sutileza, solo para seducir la vista, no la mente. Paradójicamente, una película como *La grande bouffe* (1973), en la que el hedonismo — sobre todo el alimentario — se practica con vistas al suicidio y con implicaciones metafísicas, provoca náuseas en los jóvenes. ¡Qué bien se conjugan la ignorancia y la hipocresía!

Radu Voinescu ha escrito un tratado de estética, *Trivialul* (Libra, 2004), en el que se debate precisamente el cambio de paradigma estético. La nueva estética será lúcida y lo más desprovista posible de pudibundez: „dacă arta e mimesis, atunci ea nu poate nici ocoli formele urâte ale lumii şi nu poate nici să se sustragă legii care înglobează într-un acelaşi tot armonicul cu dizarmonicul, ordinea cu dezastrul, bucuria cu durerea" ("Si el arte es mimesis, entonces no puede evitar las formas feas del mundo ni sustraerse a la ley que engloba en un mismo todo lo armónico con lo disarmónico, el orden con el desastre, la alegría con el dolor", mi traducción).

Elogio de la fealdad.

La supervivencia de la cultura como forma viva, y no como un organismo intubado mantenido artificialmente con vida por el Estado para legitimar sus acciones políticas y económicas, depende estrictamente de la promulgación de una estética holística.

De lo contrario, se llega a situaciones hipócritas en las que la política se sirve de la cultura como de una corbata con la que impresionar a la multitud. Paradójicamente, la cultura de élite se explota exactamente igual que la subcultura.

En una campaña electoral o comercial se puede "construir una imagen" simultáneamente con música de ópera y con música popular comercial. El pacto entre el hombre de cultura y el hombre político resulta francamente repugnante. Porque muchos políticos ya hace tiempo que dejaron de representar al pueblo para representar a una élite económica acultural.

La cultura se pone a trabajar en un carnaval de mal gusto, tras el cual se la arroja al cuarto de los trastos. Qué sutil resulta la advertencia de Chuck Palahniuk en *Choke*: "Es extraño cómo la belleza de una obra de arte tiene más que ver con el marco que con la obra en sí", mi traducción).

La novela *La Iguana* (1982), del autor Alberto Vázquez-Figueroa, traducida por Irina Dogaru y publicada en Rumania por la Editorial Polirom en 2007, tiene como protagonista a un hombre de aspecto horrendo y criminal que se retira a la Isla Hood, en el archipiélago de las Galápagos. Rechazado y humillado por la humanidad a causa de su apariencia, Iguana Oberlus asesina, viola y toma prisioneros a quienes convierte en esclavos, vengándose así de la superficialidad humana.

La fealdad se considera un mal moral que debe ser erradicado. Los románticos, a través de Quasimodo y el doctor Jekyll, han subrayado la dualidad entre el exterior y el interior. Iguana ya no quiere ser dual. Él mismo se declara un demonio escapado del infierno y, en consecuencia, se comporta como tal, aplicando al mundo una bárbara "correction of taste" ("corrección de gustos", mi traducción), en términos de T. S. Eliot.

De la venganza se pasa al placer de poseer, de ordenar, pero también de leer y de conocer. Carmen de Ibarra, la bella aristócrata que había abandonado a sus amantes precisamente porque la adoraban, constata que le gusta ser oprimida una vez está en poder de Oberlus y ha sido violada decenas de veces. No se trata de masoquismo, sino de una pasión salvaje.

Su percepción del mundo cambia radicalmente. Llega a comprenderse a sí misma mediante la aceptación del placer que le provocan la fealdad y la violencia. Es posible que la intensidad de la belleza sea directamente proporcional a la calidad del guion.

No basta con admirar la belleza

No basta con admirarla. Hay que vivirla con ferocidad. Todo aquello que nos domestica y nos limita es feo. Lo feo y lo trivial pueden ser hermosos si nos energizan espiritualmente.

Puede parecer extraño, pero, como se sabe, sin invierno, el verano sería una estación anodina. La relación dialéctica entre *kalos y kakos* es el pulso de la vida estética. Antes de rechazar algo, es necesario conocerlo; de lo contrario, la élite se mantiene al mismo nivel que la subcultura: el rechazo apriorístico.

Como señalaba Gaëtan Picon: "No existe experiencia estética para la virginidad" (mi traducción). De libros mediocres pueden surgir películas extraordinarias. Eso ocurrió con Mario Puzo, de cuya trilogía nació *El padrino*. Su error, en mi opinión, es intentar transferir ideales caballerescos a la mafia.

En la versión cinematográfica, la diferencia entre la primera ola de la mafia, proveniente directamente de la *cosca* siciliana y caracterizada por el honor, el código del silencio (*omertà*) y una crueldad medida, y la segunda ola, sanguinaria, codiciosa y desleal, constituye la base del dramatismo de la película.

En la novela, en cambio, los personajes aparecen artificialmente construidos, ya que el autor traza sus destinos con la mano implacable de un mafioso. El lector inteligente intuye de inmediato la intención y se aburre.

Puzo es un autor que trabaja con el mal, pero, desgraciadamente, no puede resistir la tentación de juzgar moralmente. Un creador de excepción necesita una *hipermoral*, como la definía Georges Bataille en *La Littérature et le Mal* (1957), quien afirmaba que "la literatura no es inocente y, culpable, debía finalmente confesarlo así" (mi traducción).

Cuán pocos son los que saben aprovechar la sustancia nutritiva del mal.

¿Recuerdan cómo Choderlos de Laclos arruinó *Las amistades peligrosas* (Les Liaisons dangereuses) anulando finalmente a los dos conspiradores epistolares: la marquesa de Merteuil y el vizconde de Valmont? Probablemente, los personajes más cínicos, inteligentes y desafiantes de las convenciones sociales anquilosadas de la literatura del último milenio.

Estética eterna

Por eso me alegré de que el lanzamiento de *La vida de Kostas Venetis* (*Viața lui Kostas Venetis*), novela de Octavian Soviany. Kostas Venetis, que también podría llamarse Kostas Veneris, es un perverso inteligente, culto, valiente y profundo. Todas estas cualidades se ocultan bajo una fealdad ruin.

Y he aquí que se han encontrado lectores inteligentes que han comprendido que la belleza sin inteligencia es una falsificación. La inteligencia, por su parte, no es mala, sino mordaz, crítica y rebelde.

La estética holística o *bioestética* propone una belleza que puede espantar o horripilar, pero nunca aburrir.

Felix Nicolau

LA BLUSA RUMANA

A. CALDERÓN de JESÚS: Crítico y Analista Cultural

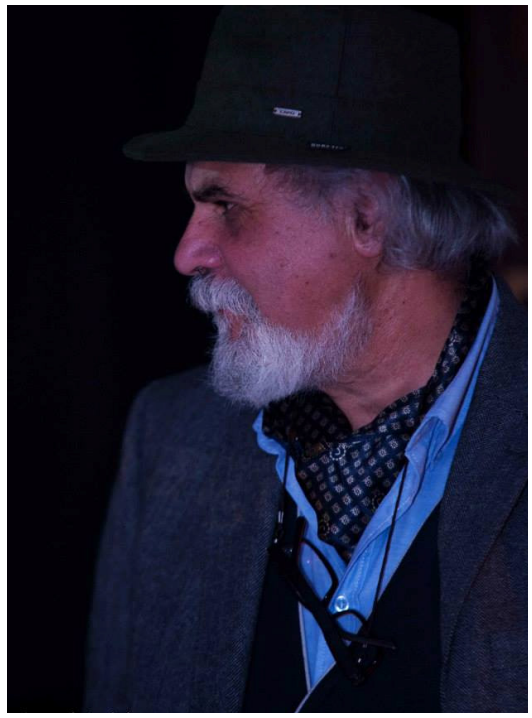
Me confieso abiertamente amante de las costumbres y las tradiciones rumanas, entre las que se encuentra mi admiración por la "blusa rumana", símbolo indiscutible de identidad de sus pueblos.

Por ello siendo consciente de lo que la blusa representa para este país, en varias ocasiones aproveche la ocasión para presentarme en esos espacios donde se elaboran artesanalmente estas prendas, como conclusión diré que es impresionante el esfuerzo que hacen para mantener vivo todo esto.

El Día Universal de la Blusa Rumana se viene celebrando el día 24 de junio. Esta prenda, con el paso del tiempo, se ha convertido en todo un referente, hasta tal punto de ser considerada recientemente patrimonio mundial de la UNESCO.

Rumania tiene como simbología de identidad propia muchos referentes, pero como el caso de la blusa no hay nada comparable; esta prenda se ha convertido por mérito propio en todo un baluarte del alma y el sentir rumano.

La blusa rumana tiene una gran connotación en los términos de ser considerada como símbolo del solsticio del comienzo del verano, cuya fiesta se habría originado a partir de un antiguo culto al Sol donde los gueto-dacios tuvieron algo que ver, siendo los propios romanos a su llegada en este país los que la hicieron suya. Se cree en la gente que esta noche de verano flotan en el aire toda clase de espíritus, compartiendo con hombres y mujeres toda clase de actitudes positivas, en

torno a la aportación de riquezas que le da la madre naturaleza, siendo las vírgenes y jóvenes las que toman el protagonismo, concediendo y prediciendo las buenas virtudes del presente y el futuro.

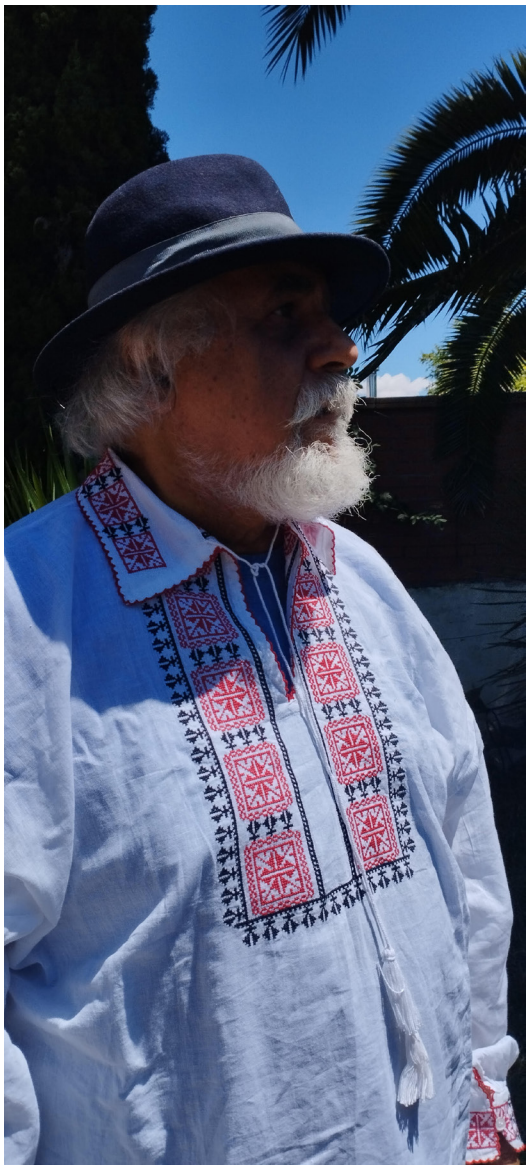
Siendo esta prenda donde sus orígenes se remontan al neolítico, por lo que la estructura básica de esta camisa permanece inalterada desde la época de los dacios.

La blusa está cargada de simbología; cada región tiene sus particularidades de interpretación, por lo que la blusa no es solo una prenda. Cada bordado representa una simbología y cada color tiene un doble significado; también tiene una carga mítica y religiosa, ya que al comienzo de su elaboración, se reza para alejar los malos espíritus. Para cualquier conocedor de esta materia, le resulta fácil el identificar la procedencia de los pueblos.

A partir de ahí y en el tiempo presente, es la vestimenta rumana la que viene recogiendo toda esa carga de simbolismos históricos, dando paso con este hecho a la transformación dialéctica muy importante para la identidad rumana, sobre todo cara al exterior, donde se empieza a valorar y mucho este fenómeno.

Siendo la blusa una de las prendas de vestir más representativas de este país, hasta tal punto de ser distinguida como una de las prendas de carácter más universal, consideración que le ha llegado de la mano de la celebración del Día Internacional. De esto no es de extrañar, ya que el propio artista **Henri Matisse** y otros como el pintor argentino **Raúl Soldi** quedaron fascinados con ella, destacando la función de belleza, equilibrio, pureza y serenidad que encontraron en la figura y la vestimenta rumana, lo mismo que sucedió con un servidor, que identifica esta prenda con el alma del sentir rumano, conllevando el reconocimiento explícito de todo lo que representa su historia y su cultura para la humanidad.

Con el paso del tiempo y con la llegada de la modernidad, esta prenda empieza a coger un gran apogeo, sobre todo dentro del sector

de la moda, donde hoy en día se está viendo con buenos ojos su inclusión, sobre todo por ser demandada por una población joven, que ve en ella un aire desenfadado muy acorde con los tiempos que vivimos. Por ello, y bajo el punto de vista de un auditor en esta materia, pero conocedor del ímpetu que tienen ciertas tendencias de la moda, estoy convencido de que a esta prenda se le augura un futuro muy prometedor.

Las bondades de la blusa priman por ser una prenda con un porte muy elegante, ya que está magistralmente decorada, con finos bordados completamente hechos artesanalmente, cosida a mano por artesanos muy experimentados que le dan a esta prenda una autenticidad con un contenido sobrio y robusto, que la convierte en una prenda elegante y llena de vida.

Por lo que pasa por ser uno de los elementos esenciales de los trajes populares rumanos, lo visten tanto hombres como mujeres; lo combinan con un corte tremendamente sencillo con adornos muy ricamente decorados, hechos con fibras naturales, de algodón, lino, cáñamo o seda, y la técnica difiere según la zona de procedencia; también influye la aportación creativa de los profesionales que intervienen en ello.

Por lo general, este oficio artesanal está en manos de las mujeres y trasciende en el seno familiar. Hoy, debido al interés despertado en estos últimos tiempos por una demanda considerable por esta prenda, hace que la confección de la misma vaya en aumento, entre otras cosas, buscando la forma de poder afirmar la identidad nacional, tratando de mantener vínculos estrechos con el pasado.

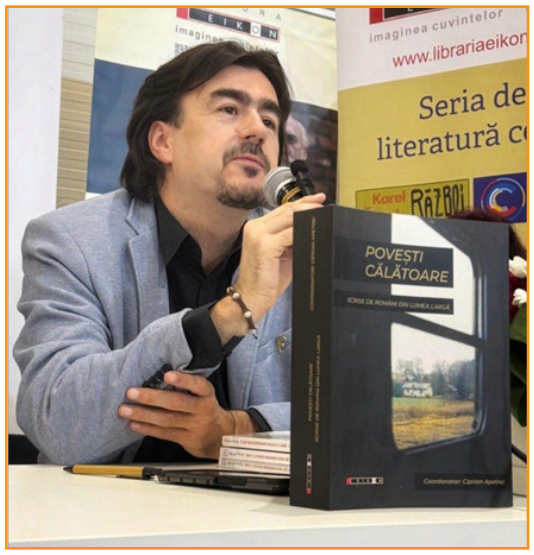
No hay un acto o un evento que se preste dentro y fuera de Rumania que no tenga presencia activa de esta prenda, por lo que se entiende que aquellos que la llevan se muestran muy orgullosos del significado del valor que va impreso en esta prenda.

Que sirva el simbolismo de esta prenda para el despertar de conciencias, que debieran hacer todo lo posible para que este país recupere para sí mismo algo tan importante como es el poder ocupar el papel que les corresponde en el panorama internacional.

De ce ne place Brâncuşi?

Cred că ne regăsim în el frământările identitare. Între România de aici şi de acolo, între mândria de a fi român, de multe ori prea zgomotoasă, şi tristeţea că aparţinem unui spaţiu unde nimic nu este bine, asta-i România, nu ai ce să faci, Brâncuşi ne împacă cu noi înşine. Dar nu artistul Brâncuşi, ci mitul cu acelaşi nume, pe care l-am construit în ultimul timp. Un Brâncuşi de purtat la piept, ca o floare tricoloră.

Avem în povestea Brâncuşi mitul nerecunoştinţei, în care se regăsesc mulţi români, în special din emigraţie. România nu îşi apreciază şi nu îşi susţine valorile. Dacă nu pleca din ţară, nu s-ar fi realizat. Povestea, cu multe zone albe, a colecţiei respinse de statul român, la începutul comunismului, se potriveşte bine aici. Uite, statul român nu i-a vrut opera, în schimb statul francez îl onorează cu un muzeu în centrul Parisului. Câţi dintre noi nu ne regăsim aici, la o scară mult mai mică ?

Un alt episod mult relatat din biografia lui Brâncuşi, deşi nesemnificativ pentru opera sa: Rockefeller vine în vizită şi îl întreabă cum poate să îl ajute. « Ţăranul oltean » îi spune că poate să mature atelierul. Avem aici mitul celui care reuşeşte în afară: românul care devine foarte important la un nivel foarte înalt, dar fără să uite că este român. Ne prinde bine acest episod, nu avem mulţi reprezentanţi la acest nivel. Parcă i-am pune şi noi mătura în mâna acelui bogătaş, în timp ce noi mestecăm în ceaunul cu mămăligă. Ne prinde bine această imagine, ne răzbună pentru multe întâmplări în care originea românească a fost sursă de disconfort sau chiar de dispreţ.

A treia întâmplare biografică este una dulce amăruie, afirmaţia atribuită lui Brâncuşi « V-am lăsat proşti, v-am găsit şi mai proşti ». Deşi este un fals, circulă cu cu mare succes, pentru că relevă modul negativ de a ne raporta la România, care devine Românica, ţara unde nimic nu merge ca lumea, unde nu ai cum să îndrepţi lucrurile, asta-i România, frate, nu ne mai facem bine, normal că toată lumea pleacă afară etc Nu suntem bine în pielea noastră de români, şi este mai simplu de admis asta când vine din partea unei personalităţi.

Ajungem astfel la teza acestui articol, că Brâncuşi ne luminează fractura identitară: mândria de a fi român, trăită împreună cu disperarea de a fi român. Şi această într-o paradigmă de datorie civică, care este imaginea României în lume.

Acesta datorie, de a apăra imaginea României în lume, a devenit în ultimii ani o constantă identitară, după ce, la începutul anilor 90, când ieşeam în lume după izolarea comunistă, devenise o obsesie. Suntem cumva implicaţi în asta, prin ceea ce facem încercăm să promovăm România, un fel mai nou de a reformula. Dacă este atât de frumos la voi în ţară, de ce pleacă atât de multă lume de acolo? m-au întrebat de multe ori francezii care m-au auzit vorbind despre România. Ce să le răspund ? Că ne place să defilăm cu Brâncusi, Enescu, Eliade, Nadia, Halep, mănăstiri şi Deltă, că avem nevoie de repere frumoase, iar restul îl trecem sub tăcere ?

Dincolo de această poveste identitară, cât îl cunoaştem pe artistul Brâncuşi? Opera lui pare să fie împărţită în două zone diferite. Ţăranul român cu opinci, care mergea la biserică şi este folosit ca scut împotriva unui modernităţi laicizante, a realizat ansamblul de la Târgu Jiu, o mare mândrie naţională. Care ar putea fi mult mai bine pus în valoare, şi să includă şi biserica ortodoxă care face parte din întregul gândit minunat de artist. Nu cred că semnificaţiile profunde ale acestei opere sunt cunoscute de mulţi din cei care îşi fac poze prin parcurile din Tg Jiu. Adaug aici o mică întâmplare personală, am avut un şef austriac care, ajuns la Craiova pentru prima oară, a vrut să meargă la muzeu, să vadă operele lui Brâncuşi, pe care îl cunoştea foarte bine. Toţi colegii români i-au spus să meargă la Tg Jiu. Austriacul le repeta senin că au opere şi la ei în oraş. Nu le văzuse niciun român, nici nu păreau interesaţi. S-a dus singur la muzeu, apoi la Tg Jiu şi la Hobiţa.

Al doilea Brâncuşi este sculptorul francez, elev al lui Rodin, de origine română, dar asta este scris cu litere foarte mici, care a avut un rol foarte important în evoluţia sculpturii non-figurative. Această parte a operei este mai puţin cunoscută şi apreciată în România, aşa cum prima parte este într.-o zonă secundă a interesului pentru Brâncuşi în Occident. Intră aici păsările măiastre, printre altele, în care ne place să vedem motive româneşti, chiar şi acolo unde nu sunt.

Cele două lumi s-au întâlnit, într.-o harababură cum doar în România se poate, când statul român a cerut bani de la cetăţeni pentru a cumpăra Cuminţenia pământului. O zăpăceală care nu a reuşit. Probabil că pentru Poarta sărutului, de exemplu, s-ar fi găsit mai uşor fonduri, decât pentru una dintre operele sale abstracte.

În concluzie, Brâncuşi a devenit, în spaţiul bucuriei publice, un actor, fără voie, în lupta pentru o bună imagine a României în lume. Cred că s-ar fi distrat teribil acest rol. Ceea ce nu trebuie să ne împiedice să îl cunoaştem şi să îl apreciem, aşa cum i se cuvine.

Ciprian Apetrei

Sergiu Cioiu. Andrei Kivu

– poezia și timpul sunt nemuritoare –

Prin 2016, Sergiu Cioiu a sosit la Craiova și unde era să „tragă”? La teatru, firește. Se cunoscuse cu directorul Naționalului în Canada, unde locuia de peste trei decenii și jumătate, exilat, el care cunoscuse un succes național cu cântecele sale pe muzica impecabilă a lui Alexandru Mandy. Craiovean. Sergiu cânta la festivalul de la Mamaia pe textul lui Mandy, „Cântecul vântului!”, și vântul începea imediat să foșnească, strigat de notele nostalgice pe care cântărețul își modula vocea gravă, virilă. Fetele și femeile se legănau și ele în... vânt, topite după acea voce care promitea vară, valuri și talazuri plăcute. Cum ar fi zis poetul: „la mer, la mer toujours recommencée...”.

Directorul mi l-a „pasat” mie la acea vizită în teatru și astfel am stat împreună în birou și am dialogat, la prima vedere, în jurul unei sticle de whisky. Proprietatea directorului. Limbile s-au dezlegat, am aflat câte ceva despre fiecare, poate inclusiv ceva nu știam noi despre noi înșine. Sergiu are darul comunicării, al dialogului, este ceremonios, și totuși cald, atașant, nu mimează apropierea. Eu, stimulat, mă deschid repede și devin ceea ce sunt: natural, necontrafăcut. A fost o plăcere ca două Balanțe să discute câte în lună și-n stele (whisky-ul era de calitate).

Pe 20 mai, în acel an, am lansat la sala „Ia te uită” cartea sa, „Nu știm aproape nimic”, un dialog cu Pușa Roth (Ed. Ars Longa Iași, 2016), însoțită de un audiobook. La un an după, Sergiu a revenit la teatrul craiovean cu spectacolul „Râsul-plânsul-iubirea”, acompaniat de câțiva muzicieni cu experiență, dar însoțit de actrița Florina Cercel și de cântăreața Silvia Dumitrescu. Sergiu cânta, recita, dansa, vocea lui de tenor captiva un public între care erau și tineri care nu cunoscuseră faima lui de odinioară. A interpretat atunci ceea ce el numește „cântece ale prezentului continuu”, pe versuri de cunoscuți poeți români, Adrian Păunescu, Marin Sorescu, Romulus Vulpescu, George Ranetti, George Topârceanu, Miron Radu Paraschivescu. Cântecul „Terente și Titina” pe versurile lui MRP era un spectacol în sine: Sergiu era când banditul fioros care o ademenea pe zurlia fetișcană în smârcuri, când cea sedusă și abandonată, și, în egală măsură, reprezenta sensibilitatea ultragiată a publicului epocii care urmărea cu nesaț scandalul (căci fata era de neam ales, tăticul era boss).

Umorul, iată ceea ce mi se pare esențial la acest artist care nu cade în monotonie, în pedanterie artistică, în previzibil. Sergiu (care îmi spune „Puștiule”!), cântă exact aidoma unui Pușți care își deschide inima și talentul pentru cei din fața lui: 200, 50, 30, câți se întâmplă să fie în sălile din teatru unde a venit mereu să ne bucure cu arta sa. El nu este un cântăreț de stadioane (deși a cântat nu doar la Mamaia, ci și la Olympia, ei da, la Paris!), are nevoie să îți întâlnească privirea și să îți citească atent în cutele frunții.

Cel mai recent spectacol al său a fost prezentat la Festivalul Internațional Shakespeare, ediția 2026, unde a venit cu spectacolul „Un dialog între sonetul rostit de Sergiu Cioiu și universul sonor creat de violoncelistul Andrei Kivu”, o îngemănare între „Ultimele sonetele închipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginară”, bijuteriile literare ale cu adevărat marelui poet român Vasile Voiculescu, și o selecție din sonetele lui W. Shakespeare. Susținut de măiestria violoncelistului Andrei Kivu, Sergiu a reușit să facă o punte fină din reunirea poemelor celor doi maeștri ai sonetului. Douăsprezece sonete ale lui Voiculescu au fost rostite cu voce gravă de Cioiu, în alternanță cu opt sonete shakespeariene, iar ca fin contrapunct muzica interpretată rafinat de Andrei Kivu oferea o boltă sonoră versurilor care urcau în funii subțiri în sala de jos (Atelier) a teatrului craiovean, ridicând-o pentru o oră la altitudinea unui teatru care este construit pentru ascensiunea Verbului. Sonetul de debut al spectacolului, cel voiculescian, modulat de vocea gravă a actorului Sergiu Cioiu este unul al umilitudinii poetului în fața propriului destin, unul greu încercat pentru autorul care a fost închis de comuniști. Sonetul este scris în 1954, un an de prigoană al elitei intelectuale românești și prinde în esența sa smerenia în fața virtuților profunde ale vieții, o închinare adusă geniului shakespearian: „Nu-mi cerceta obârșia, ci ține-n seamă soiul,/ Guști fructul, nu tulpina, chiar aur de-ar părea.../ Strămoșii-mi, după nume, au învârtit țepoiul,/ Eu mânuiesc azi pana, de mii de ori mai grea./ Dovada cea mai pură a-nnobilării mele/ Ești tu și-ngăduința de-a te lăsa iubit/ Mai mult ca un prieten, cu patimile acele/ Cu care adori amantul de veci nedespărțit./ Îmi cânt astfel norocul, înalț epitalamuri,/ Și, pentru închinarea la care mă supun,/ Culeg azur si raze și roze de pe ramuri,/ Stăpânul meu alesul, cu slavă să-ncunun:/ Poporul meu de gânduri, simțire, vis, trup, dor,/ Te pun azi peste ele de-a pururi domnitor.” (Sonetul CLV).

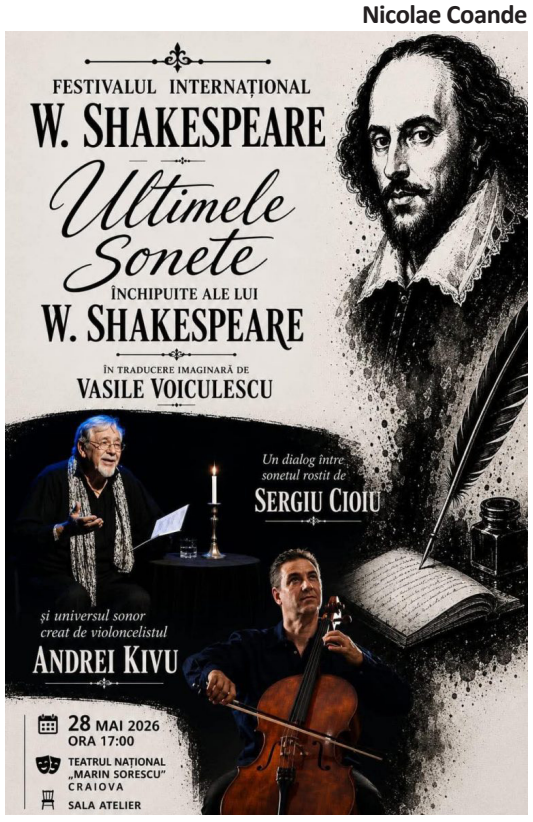
Vocea lui Shakespeare consună cu cea a poetului român care conjură spiritul bardului englez și auzim astfel peste veacuri un dialog de clasă: „De vei trăi nefericita vreme/ Când eu, întors în colb, voi fi uitat,/ Citind din nou stângacele poeme/ Ce ţi le-a scris prietenul plecat,/ Compară-le cu marile condeie: / Deşi de-acestea fi-vor mai prejos,/ În suflet pentru patimă să-ţi steie,/ Nu pentru rimă... O, şi drăgăstos,/ Prietene, mă binecuvântează/ Cu gându’ acest:/ “Păcat, de-ar fi trăit,/ Ar sta alături celor ce semnează/ În cartea măiestriei. / De citit, Citi-voi tot, şi-oi admira la fel:/ Pe ei, în stil; în flacără, pe el.” (Sonetul 32). Am putea spune că Shakespeare își prevede urmașul, așteaptă răbdător ca o voce să apară peste secole pentru a scoate din uitare sonetele și miezul lor de foc. Sergiu Cioiu este a treia voce a acestui... trialog, el scoate la lumină sonetele celor doi maeștri, le dă trup, formă iar muzica lui Kivu spirit, altitudine.

Când povestea continuă, Vasile Voiculescu ne amintește: „Mereu cerșim vieții ani mai mulți, așa-s neștire,/ Ne răzvrătim, ne plângem de pierderea noastră,/ Și încă nu-nțelegem că fără de iubire/ Se vestejește Timpul în noi ca floarea-n glastră;/ Rupt din eternitate, el vrea tărâm asemenea/ Din care-altoiul șubred să-și tragă seva nouă;/ Noi îl primim cu gheață și-l răsădim încremeni/ Când Dragostea-i unica vecie dată nouă./ Ci-n van acum te mânii pe mine și m-arunci,/ Minunile iubirii n-au stavile pe lume;/ Ca Lazăr la auzul duioaselor porunci,/ Oricând și ori de unde mă vei striga pe nume,/ Chiar de-aș zăcea în groapă cu lespedea pe mine,/ Tot m-aș scula din moarte ca să alerg la tine. (Sonetul CLXXXII).

Venerația, iubirea, admirația, dar nu adorația calpă reprezintă elementele care îl determină pe poetul român să trezească vocea de aur a omologului său britanic. Iar aceasta nu întârzie să apară: „Să plângi, prietene, când voi fi dus,/ Doar pân’ la primul dangăt; coborât/ Voi fi atunci, din iadul cel de sus,/ În casa viermilor, ospăţ. Atât./ Citeşte-mă de poţi, dar nu gândi/ La mâna care-a scris, că n-ai putea/ Să-ngădui amintirea: m-ai jeli;/ Mai simplă e uitarea, curgi în ea./ Nu mă rosti prea des, mă-ncetineşti,/ Şi poate-n lut m-amestec chiar atunci./ Din gându-ţi dulce scoate-mă: tu eşti,/ Eu voi fi fost; doar moartea dă porunci./ De faci altcum, vor râde înţelepţi,/ De tine-aici, de mine, între drepţi.”

Îmbrățișarea celor doi poeți se simte în vocea șoptită a actorului, un tribut adus puterii poeziei de a uni spirite afine, din epoci diferite. Puterea acestui spectacol rezidă în întruparea vocii actorului Sergiu Cioiu în vocile celor doi poeți astfel reuniți. El reușește o unificare în spirit, dincolo de mode și timp. Iar muzica la violoncel a lui Andrei Kivu ne reamintește chiar acest lucru: poezia și timpul sunt nemuritoare.

Nicolae Coande

Ce a văzut Brâncuși în Prometeu?

Dana Oprica

Opera lui Constantin Brâncuși continuă să fascineze atât prin frumusețea formelor sale, cât și prin profunzimea sensurilor pe care le ascunde. În spatele simplității aparente a sculpturilor sale se află o întreagă filozofie despre om, despre spirit și despre relația dintre materia efemeră și eternitate. Printre lu+crările care au generat numeroase interpretări se numără și Prometeu, sculptură realizată în 1911, una dintre creațiile în care artistul român își afirmă decisiv drumul către esențializare și către exprimarea unei realități interioare, spirituale.

Privită astăzi, lucrarea surprinde prin austeritatea ei. Nu întâlnim aici figura eroică și dramatică a titanului din mitologia greacă, așa cum fusese reprezentată de sculptorii academici ai secolului al XIX-lea. Brâncuși renunță la detaliul descriptiv, la carne, cum bine zicea, la gesturile teatrale și la povestea ilustrată. El reduce forma la un cap aproape oval, închis în sine, concentrat, tensionat, ca și cum întreaga dramă a personajului s-ar fi retras în interiorul conștiinței sale.

În mitologia greacă, **Prometeu este titanul care sfidează voința lui Zeus pentru a aduce oamenilor focul.** Gestul său nu este unul banal. Focul înseamnă cunoaștere, civilizație, puterea de a crea și de a transforma lumea. Pentru acest act de generozitate și revoltă, Prometeu este condamnat la o suferință fără sfârșit, fiind legat de o stâncă unde un vultur îi devorează zilnic ficatul, care se regenerează în fiecare noapte. Este imaginea celui care acceptă sacrificiul pentru binele celorlalți.

Tocmai această dimensiune a sacrificiului a fost remarcată și analizată cu subtilitate de prof. dr. Ștefan Adrian Cârstea, cercetător științific gradul I la Departamentul de Fizică Teoretică al Institutului de Fizică și Inginerie Nucleară din Măgureleîn textul său **„Prometeu sau Hristos?**”. Și ne întrebăm și noi dacă nu cumva Brâncuși tocmai de asta l-a ales pe Prometeu din tot șiragul de zei, titani, supraoameni. Figura titanului depășește cadrul strict al mitologiei antice și deschide o perspectivă spirituală mult mai amplă. Din acest unghi, lucrarea lui Brâncuși poate fi privită ca un punct de întâlnire între două mari simboluri ale culturii universale: Prometeu și Hristos.

La prima vedere, asocierea poate părea surprinzătoare. Unul aparține lumii miturilor grecești, celălalt este figura centrală a creștinismului. Și totuși, între ei există asemănări profunde. Amândoi oferă oamenilor un dar esențial și plătesc pentru acesta prin suferință. Prometeu aduce focul cunoașterii, Hristos aduce lumina mântuirii. Amândoi se sacrifică pentru umanitate și devin simboluri ale iubirii duse până la capăt.

Brâncuși nu modelează doar chipul unui personaj mitologic, ci surprinde o stare spirituală universală. Privind sculptura, nu vedem revolta exterioară a titanului, ci drama lăuntrică a unei ființe care poartă povara unui destin asumat. Capul înclinat, formele concentrate, lipsa oricărui element anecdotic transformă lucrarea într-o meditație asupra sacrificiului și asupra condiției umane.

Această interpretare se armonizează perfect cu întreaga concepție artistică a lui Brâncuși. Sculptorul nu era interesat de reproducerea fidelă a aparențelor. El căuta ceea ce numea ***„esența lucrurilor”***. În atelierul său parizian, materia era redusă treptat la forme simple, pure, capabile să exprime adevăruri universale. De aceea, Prometeu nu trebuie privit ca un portret și nici ca o ilustrare a unui episod mitologic. El este expresia unei idei.

În multe dintre lucrările sale, Brâncuși explorează tema înălțării spirituale și a depășirii limitelor omenești. De la Pasărea în văzduh la Coloana fără sfârșit, întâlnim aceeași aspirație către absolut. În acest context, Prometeu poate fi văzut ca o etapă importantă a acestei căutări. El vorbește despre omul care îndrăznește să aducă lumină, să cunoască, să creeze și să se dăruiască celorlalți, chiar cu prețul suferinței.

Există în această sculptură și ceva profund actual. Trăim într-o epocă în care progresul tehnologic și accesul la cunoaștere sunt adesea considerate firești. Uităm însă că orice pas înainte al umanității a fost posibil datorită unor oameni care au avut curajul să sfideze convențiile, să suporte neînțelegerea și să își asume riscuri. În acest sens, figura prometeică rămâne vie. Ea vorbește despre responsabilitatea celor care aduc lumină într-o lume aflată încă în căutarea sensului.

Poate tocmai de aceea întrebarea formulată de Ștefan Carstea rămâne atât de provocatoare: Prometeu sau Hristos? Răspunsul nu este unul exclusiv. În arta lui Brâncuși, cele două simboluri par să se întâlnească. Titanul revoltat și Mântuitorul sacrificat devin expresii ale aceleiași idei fundamentale: cineva, să folosim un nehotărât, care oferă ceva esențial semenilor săi și acceptă să plătească prețul acestui dar.

Prin forța sa de sugestie și prin profunzimea mesajului, Prometeu rămâne una dintre cele mai emoționante creații ale lui Constantin Brâncuși. Este o lucrare care nu se adresează doar privirii, ci și conștiinței. În liniștea formelor sale, sculptura continuă să ne vorbească despre curaj, suferință, cunoaștere și speranță – acele valori care definesc, dincolo de timp și de culturi, însăși condiția umană.

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

Proiect finanțat de
Departamentul pentru Românii de Pretutindeni

CENTRO CULTURAL LA TIERRA TRACIA
Diaspora 9 - Oamenii schimbării

CULTURO

FESTIVAL DE CARTE & ARTE AL ROMÂNILOR DE PRETUTINDENI

Ediția a IV-a

1-5 OCTOMBRIE 2026

Parteneri:

2026
ANUL
CONSTANTIN
BRÂNCUȘI

Machetare grafică: VALERU CIUREA

Sânzienele[1]

Valeru CIUREA

În județul Olt, despre obiceiurile de Sânziene (sau Drăgaică, așa cum i se mai spune), se mai găsesc informații doar în memoria femeilor mai în vârstă, cele care, la timpul lor, au practicat aceste obiceiuri și ritualuri specifice, fie cele premergătoare zilei de Sânziene (Noaptea de Sânziene când, în credința populară se deschid cerurile și lumea de dincolo poate intra în contact cu lumea pământeană), fie cele din ziua respectivă. Obiceiurile de Sânziene s-au practicat cu precădere în sudul județului Olt, în zona fostului județ Romanați, o zonă etnofolclorică cunoscută pentru că a păstrat obiceiurile și meșteșugurile tradiționale. Având data fixă, 24 iunie, sărbătoarea de Sânziene se suprapune cu nașterea Sfântului Ioan Botezătorul și este una dedicată iubirii, renașterii, fertilității și protecției, așa cum de altfel sunt mai toate sărbătorile primăverii. În imaginația oamenilor de la țară, Sânzienele erau zâne bune, închipuite ca niște fete frumoase, vesele și făcătoare de bine, zâne care locuiau pe câmpii. Nu întâmplător, în perioada sărbătorii de Sânziene unele plante capătă puteri vindecătoare și se pot culege doar atunci, pentru a fi folosite drept plante de leac.

Sărbătoarea de Sânziene este și o sărbătoare a speranței și credinței. Astfel, în noaptea ce precede ziua de Sânziene se spune că fetele își pot afla ursitul, iar în ziua de Sânziene pot afla dacă se vor căsători în anul respectiv sau nu.

„În ziua de Sânziene, dis de dimineață, fetele plecau pe câmpurile pe care creștea floarea de Sânziană, însoțite de bătrâne care știau rostul facerii coronițelor dar și al plantelor de leac ce se puteau culege în această zi. Se împleteau coronițe care aveau, pe lângă floarea de Sânziană și alte flori ale câmpului și câteva spice de grâu. Coronițele erau duse apoi acasă și erau aruncate peste casă pentru ca fata care o arunca să afle dacă se mărită. Astfel, coronița care reușea să treacă de coama casei reprezenta posibilitatea ca fata să se mărite în anul respectiv. Coronița care rămânea pe casă sau nu reușea nici măcar să ajungă pe casă, arăta că fata respectivă nu se va mărita, va rămâne în bătătură”, povestește Melania Velica, de la Vădăstrița.

Astăzi, obiceiurile și practicile legate de această zi, în județul Olt, aproape că au trecut în fondul pasiv. Se încearcă readucerea acestora în memoria colectivă a locuitorilor zonei în care obiceiurile se practicau (Cezieni – satul Corlătești și Vădăstrița) prin reconstituirea acestora, împreună cu femei mai în vârstă, practicante ale obiceiurilor și ritualurilor, prin atragerea tinerelor satelor care să preia aceste informații și să le ducă mai departe prin ele și, mai departe, prin fiicele lor. Am luat parte la o astfel de reconstituire - sau mai degrabă de readucere în conștiința colectivă – într-o cercetare realizată împreună cu **dr. Corina Mihăescu** de la Institutul Național al Patrimoniului din România, la Cezieni, în satul Corlătești, cu sprijinul Tezaurului Uman Viu **Alexandrina Olguța Filip**, a doamnei **Gheorghița Simion**, în vârstă de 86 de ani, și a domnișoarelor **Erica Jerdoiu, Melania Ciocan și Daniela Ciobanu.**

„Vrem să le învățăm și pe aceste fete cum se făcea... Măcar să rămână cu ideea, să știe cum erau obiceiurile noastre” spune Olguța Filip. Gheorghița Simion, spune că în dimineața zilei de Sânziene se culeg plantele de leac.

„Toate plantele au efecte tămăduitoare, fiecare în felul său. Una este bună de cap, alta de stomac, alta pentru respirație, alta pentru tensiune... În special în această zi, florile și iarba încep să se usuce. Eu, așa bătrână cum sunt, dacă pot, mă duc singură în vale, îmi adun flori cât îmi trebuie și fac coroniță acasă, în bătătură. Dacă vine vreo femeie cu vreun copil care se vaietă, iau coronița și îl trec de trei ori prin ea sau îl afum cu fumul de la câteva flori pe care le iau din ea.”

Gheorghița Simion recunoaște că nu prea mai vin la ea cu copiii să îi treacă prin coroniță. Ea își adună însă, an de an, florile și plantele pe care le cunoaște de atâta timp, își face coronița și o folosește măcar pentru ea.

„Acuma vin rar, nu mai știu sau nu mai vreau… Iau tot felul de medicamente, pentru orice… Au uitat de plantele noastre sau se duc și le cumpără de la magazine” mai spune ea. Alexandrina Olguța Filip, un adevărat cercetător local, povestește:

„Până nu se lua roua de pe flori, femeile văduve și fetele curate (neprihănite, nemăritate) aveau voie să culeagă aceste flori pentru ca acestea să și aibă efectele benefice la care se așteptau. Condiția era să fie plante sau flori sălbatice, nu din cele plantate din semințe. Exista și un secret: atunci când plecau la adunat plante și flori, nu se vorbea. Totul se desfășura pe mutește chiar dacă, pe drum sau acolo, pe câmp, se mai întâlneau cu cineva. Se credea că dacă se vorbește, puterea tămăduitoare sau vraja acelor plante și flori, se risipește sau dispare. Fetele învățau de la femeile în vârstă ce, și cum să împletească din flori cununi pe care apoi, anumite femei, cele care aveau calitatea recunoscută de vraci (dar în sensul bun, nu de vrăjitoare) le puteau folosi atunci când cineva din comunitate apela la ajutorul lor, fie pentru că un copil era bolnav, nu respira bine, nu putea dormi, suferea de sperietură sau orice altceva. Băbuța împletea din acele flori coronițe, mai mici sau mai mari, pentru copii sau pentru oameni mari, pe care le punea la uscat în loc ferit, pentru a nu fi spurcate de păsări, animale sau oameni și, în felul acesta să își piardă puterile vindecătoare. La legarea plantelor de leac și a florilor pe coroniță se folosește ață roșie. Coronițele erau așezate la grindă, în casă, la icoană sau sub streașina casei și luate de acolo atunci când era nevoie. Ioana Filip (a lu’ Dănilă) mi-a povestit cum în timpul anului, femeia vraci folosea coronița pe care o păstra cu sfințenie la loc ferit atunci când era solicitată de cineva din sat. Trecea copilul de trei ori prin coroniță spunând <<Sănătate! Noroc în viață! Să fie numai de bine>> după care, cu câteva flori uscate, rupte din coroniță, făcea o afumare a acestuia. Coronițele se țineau până la Drăgaica următoare, dar nu mai mult de un an. Dacă după trecerea acelui an mai rămânea ceva din coroniță, aceasta se ardea iar cu fumul rezultat se afuma gospodăria: prin casă, la păsări, în cuibare, la vite... Numai în locuri spurcate nu se folosea.”

La final, înainte de a ne lua la revedere, mai vorbim despre una, despre alta. Despre cum se fac colacii, ce reprezintă ei și care le este rostul, despre puterea tămăduitoare a plantelor cu care lucrasem toată dimineața. Legat de aceasta, Gheorghița Simion și Olguța Filip ne mai povestesc și despre faptul că, în timpuri nu foarte îndepărtate exista pe câmpurile din jurul Cezienilor o floare roșie, cu un mic punct alb în mijloc. I se spunea floarea rușinii. Cu timpul, albul din mijloc a devenit din ce în ce mai mare, luând, treptat, locul roșului care a dispărut. Acum, această floare nici măcar nu mai există iar ele spun, mai în glumă, mai în serios, că odată cu această floare, a dispărut și rușinea.

****

[1]Obiceiul este inclus din anul 2021, de către Comisia Națională pentru Salvgardarea Patrimoniului Cultural Imaterial UNESCO în Lista elementelor vii de patrimoniu cultural imaterial, sub denumirea: Practici culturale tradiționale asociate zilei de 24 iunie: **Sânzienele și Drăgaica.**

DE LA LADA DE ZESTRE
LA
PATRIMONIUL UNESCO

Violeta ANDREI STOICESCU

În fiecare an, la data de 24 iunie, odată cu sărbătoarea Sânzienelor, românii de pretutindeni celebrează Ziua Universală a Iei, un omagiu adus uneia dintre cele mai prețioase moșteniri culturale ale neamului nostru. Mai mult decât o piesă vestimentară, ia românească reprezintă o poveste cusută cu răbdare, credință și identitate, purtată peste generații ca un semn de recunoaștere și apartenență.

În trecut, realizarea unei ii putea dura săptămâni sau chiar luni de muncă migăloasă. Fetele învățau încă din copilărie tainele cusutului, iar priceperea lor era adesea oglindită în frumusețea veșmintelor pe care le purtau la sărbători. O ie nu era aleasă la întâmplare. Ea însoțea momente importante din viață, de la marile sărbători religioase și până la evenimentele de familie, devenind o expresie a identității personale și a apartenenței la o anumită comunitate. Prin mâinile celor care o coseau, pânza simplă căpăta valoare de patrimoniu și se transforma într-o adevărată operă de artă populară.

Născută din mâinile harnice ale femeilor de la sat, ia a traversat veacurile fără să-și piardă farmecul. Fiecare model, fiecare simbol și fiecare fir de culoare ascund sensuri profunde, inspirate din natură, credință și viața comunităților românești. Motivele geometrice, florale sau cosmice nu erau alese întâmplător, ci transmiteau mesaje despre familie, speranță, protecție și legătura omului cu divinitatea.

Deși este cunoscută sub numele generic de **ie românească**, această piesă de port popular îmbracă forme diferite de la o regiune la alta. Cămășile din Oltenia, Muntenia, Moldova, Maramureș, Banat sau Transilvania se disting prin croi, cromatică și motive decorative specifice, reflectând particularitățile istorice și culturale ale fiecărei zone. Această diversitate transformă ia într-un adevărat atlas al tradițiilor românești, în care fiecare cusătură vorbește despre locul din care provine și despre comunitatea care a păstrat-o vie de-a lungul generațiilor.

În spatele fiecărei ii se află însă și o moștenire nevăzută: cunoștințele și tehnicile transmise din generație în generație. Multe dintre modelele, cusăturile și combinațiile de culori s-au păstrat datorită femeilor care au învățat acest meșteșug de la mame și bunici, continuând să-l ducă mai departe. În numeroase comunități, arta realizării iei reprezintă încă un simbol al continuității și al respectului față de tradițiile locale.

Dincolo de valoarea sa etnografică, ia a devenit și o sursă de inspirație pentru artiști, designeri și creatori din întreaga lume. Eleganța liniilor sale, echilibrul motivelor decorative și autenticitatea meșteșugului tradițional au atras atenția marilor case de modă și a numeroaselor expoziții internaționale dedicate patrimoniului cultural. Astfel, cămașa românească și-a găsit locul atât în muzeele de etnografie, cât și în spațiile contemporane dedicate artei și designului.

De-a lungul timpului, frumusețea și autenticitatea iei au fost admirate și promovate de numeroase personalități ale culturii române. Regina Maria a României a contribuit semnificativ la popularizarea portului tradițional, purtând cu mândrie ii și costume populare în numeroase apariții publice și fotografii care au făcut înconjurul lumii. Mai târziu, artiști, scriitori și oameni de cultură au continuat să valorifice acest simbol, transformându-l într-un reper al identității naționale și al patrimoniului românesc.

În ultimele decenii, ia a depășit granițele României și a devenit un adevărat ambasador cultural. Comunitățile românești din diaspora organizează anual expoziții, parade, șezători și manifestări culturale dedicate acestei sărbători, demonstrând că rădăcinile pot înflori oriunde există suflete care le păstrează vii. De la Madrid și Paris până la New York, Toronto sau Melbourne, românii îmbracă ia cu aceeași emoție și mândrie.

Recunoașterea internațională a valorii sale a fost confirmată și prin includerea ***„Artei cămășii cu altiță”*** în patrimoniul cultural imaterial UNESCO, o realizare care a adus în atenția lumii frumusețea și complexitatea portului tradițional românesc.

În toate colțurile lumii, Ziua Iei este marcată prin parade ale portului popular, ateliere de cusut, expoziții și manifestări culturale care reunesc oameni de toate vârstele. Aceste inițiative contribuie la păstrarea unor meșteșuguri tradiționale aflate în pericol de dispariție și oferă noilor generații ocazia de a descoperi frumusețea unei moșteniri culturale autentice. În același timp, ele demonstrează că tradiția nu aparține doar trecutului, ci poate continua să inspire și să dea sens prezentului, atât în Romania cât și dincolo de granițele ei.

Ziua Universală a Iei ne amintește că adevărata valoare a unei moșteniri nu stă doar în frumusețea ei, ci și în puterea de a traversa timpul. Purtată astăzi de copii, tineri și vârstnici, în sate românești sau în marile orașe ale lumii, ia continuă să poarte în broderiile sale istoria generațiilor care au creat-o. Din lada de zestre a bunicilor până la patrimoniul UNESCO, ea rămâne una dintre cele mai prețioase expresii ale sufletului românesc.

Violeta ANDREI STOICESCU

Festivalul literar-artistic „Ioan Dan Bălan”

Ediția a III-a – Petrila

Un reper cultural al memoriei și valorii

Petrila a fost, în după-amiaza zilei de 30 mai 2026, capitala literară și artistică a Văii Jiului, găzduind cea de-a treia ediție a Festivalului literar-artistic **„Ioan Dan Bălan”**, manifestare dedicată memoriei scriitorului, poetului și publicistului petrilean care continuă să inspire generații de cititori și creatori

Desfășurat la Casa de Cultură **„Ladislau Schmidt”**, evenimentul a reunit scriitori, jurnaliști, oameni de cultură, artiști și iubitori ai literaturii din mai multe județe ale țării, într-o atmosferă de aleasă ținută spirituală și culturală.

Festivalul a fost moderat de jurnalistul Dorel Neamțu, care a condus cu eleganță întreaga desfășurare a programului.

Cuvântul de deschidere a aparținut Primăriei Orașului Petrila, reprezentată de viceprimarul Marius Heljiu, care a subliniat importanța păstrării memoriei marilor personalități ale comunității și rolul culturii în consolidarea identității locale.

A urmat mesajul președintelui Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, Dan Constantin, transmis participanților prin intermediul președintelui Filialei UZPR **„Mihai Eminescu”** Timiș, jurnalistul și scriitorul Dumitru Buțoi. Mesajul a evidențiat contribuția lui Ioan Dan Bălan la patrimoniul cultural românesc și necesitatea continuării unor astfel de proiecte culturale.

Un moment emoționant al manifestării l-a constituit evoluția grupului vocal **„Glasuri de Argint”,** coordonat de prof. Ileana Berki. Tinerii interpreți au prezentat un buchet de melodii, deschizând recitalul cu Imnul Festivalului **„Ioan Dan Bălan”**, realizat pe versurile scriitorului omagiat și pe muzica Ilenei Berki.

În continuarea programului artistic, interpretul și compozitorul Nicolae Nixon Bica a intonat Imnul Petrilei, creație prezentată de Asociația literară **„Poezia ca spectacol”**, pe versurile poetului Sorin Dumitrache. Momentul a fost primit cu aplauze de public, constituind un veritabil omagiu adus orașului care l-a format pe Ioan Dan Bălan.

Punctul central al ediției l-a reprezentat ceremonia de premiere. Marele Premiu al Festivalului **„Ioan Dan Bălan”** a fost acordat scriitorului și jurnalistului Dumitru Sîrghie pentru volumul de exegeză literară **„Anatomia sacrului viu. Lecturi critice selective din «Roata Lunii», poeme de Ioan Dan Bălan”**. În intervenția sa, laureatul a susținut o scurtă prelegere despre universul poetic al lui Ioan Dan Bălan și despre dimensiunea spirituală a creației acestuia.

O surpriză deosebită a festivalului a constituit-o secțiunea **„Hors Concours / În afara concursului”,** în cadrul căreia scriitorul Ionel Bota și-a prezentat volumul **„Între lut și ceresc. O inițiere în poezia lui Ioan Dan Bălan”**, având ca postfață semnătura scriitoarei Mirela Cocheci. Lucrarea a fost distinsă cu Marele Premiu **„Cum Laudae”**, o recunoaștere a valorii și originalității demersului critic. Ionel Bota a vorbit despre procesul de elaborare a cărții și despre întâlnirea sa spirituală cu opera lui Ioan Dan Bălan, iar scriitoarea Corina Vlădoiu a prezentat o apreciere critică a volumului.

Programul a continuat cu momente muzicale susținute la fluier de frații Jitea Iulian- Petru și Jitea Ciprian-Viorel, elevi ai Colegiului Tehnic **„Constantin Brâncuși”** din Petrila, care au adus pe scenă prospețimea și talentul noii generații.

În cadrul secțiunii editoriale, scriitoarea Elisabeta Bogățan, directorul festivalului, a prezentat două apariții editoriale importante: volumul **„De Înălțarea Vieții. Antologia Festivalului literar-artistic «Ioan Dan Bălan», ediția a III-a”** și cartea **„Momârlanilor mei. Reportaje. Volumul I”**, de Ioan Dan Bălan, editată postum prin grija și implicarea sa directă. Cele două volume completează efortul de recuperare și valorificare a moștenirii literare lăsate de scriitorul petrilean.

Publicul s-a bucurat apoi de noi momente artistice susținute de Zătângă Nicoleta, Stoica Darius Vlăduț, Boroș Raisa Ștefania și Dădălig Tudor Adrian, elevi ai Colegiului Tehnic **„Constantin Brâncuși”,** care au demonstrat că talentul și pasiunea pentru artă sunt bine reprezentate în rândul tinerilor din Petrila.

Un capitol aparte l-a constituit premierea ilustrațiilor dedicate lui Ioan Dan Bălan, realizate în cadrul revistei **„Ilustrația”** a Clubului Copiilor Petrila. Organizatorii au decis ca toți participanții să fie recompensați, apreciind atât valoarea artistică a lucrărilor, cât și implicarea copiilor în promovarea memoriei scriitorului.

Festivalul a continuat cu recitaluri literare, lansări și prezentări de cărți și reviste susținute de invitați din mai multe zone ale țării. Din partea Filialei UZPR **„Mihai Eminescu”** Timiș au participat **Dumitru Buțoi, Tabitta Fechetă, Mirela Cocheci, Aurel Muntoiu, Grigore Mâinea și Dorel Neamțu. Grupul de Presă „Cărașul”** a fost reprezentat de **Ionel Bota și Cristina Anișoara Zainea**, iar dintre invitații veniți din alte orașe s-au remarcat **Dumitru Oprișor, directorul revistei Meridianul Timisoara, Dumitru Sârghie directorul revistei Bilele de Papagal din Slatina și Corina Vlădoiu directoarea revistei Perspectiva din Târgu Jiu.**

Au fost prezenți, de asemenea, scriitori din Deva și membri ai Asociației Oamenilor de Cultură și artă (ASOCA): **Camelia Ardelean, Maria Sângerean Sibioara, Sorin Micuțiu, Dumitru Dumitrescu, Gelu Dobrescu, alături de membrii Grupului literar „Ioan Dan Bălan” din Valea Jiului: Anca Ciolca, Ianina-Ulpia Cupșan-Morar, Carmen Pinte, Claudiu Serea, Cecilia Feier, Ingrid Bălan, Rahela Barcan, Felicia Neagu, Gheorghe Boantă și Augustin Țanca.**

Finalul festivalului a aparținut Asociației literare **„Poezia ca spectacol”**, reprezentată de Sorin Dumitrache și Nicolae Nixon Bica, care au oferit publicului un recital de poezie și muzică, încheind într-o notă emoționantă o zi dedicată culturii, memoriei și valorilor autentice.

Cea de-a treia ediție a Festivalului literar-artistic **„Ioan Dan Bălan”** a confirmat încă o dată că Petrila știe să-și cinstească personalitățile și să transforme cultura într-un spațiu al întâlnirii dintre generații. Prin literatura, muzica și prietenia celor prezenți, numele lui **Ioan Dan Bălan** a rămas, pentru încă o ediție, viu în conștiința comunității pe care a iubit-o și a slujit-o prin întreaga sa operă.

Mirela COCHECI – jurnalistă și membră a UZPR

BOOKFEST, 20 DE ANI DE LA DEBUT:

RECORD DE PARTICIPARE ȘI INTERES PENTRU LITERATURA CONTEMPORANĂ

Tanța Tănăsescu

Bucureşti, 3 iunie 2026 – Salonul Internaţional de Carte Bookfest a debutat la Romexpo cu cea de-a XIX-a ediţie naţională, marcând totodată două decenii de la lansarea acestui important eveniment editorial. Ţara invitată de onoare în acest an a fost Bulgaria.

Considerat cel mai important târg de carte din România, Bookfest a reunit, în perioada 3–7 iunie, scriitori români şi internaţionali, sute de lansări de carte şi o varietate de evenimente culturale dedicate publicului de toate vârstele.

O ediţie aniversară de amploare

Ediţia din 2026 s-a remarcat prin dimensiuni impresionante: aproape un milion de volume disponibile, peste 150 de expozanţi şi mai mult de 450 de manifestări culturale.

Publicul a demonstrat un interes crescut pentru literatura de introspecţie şi autoanaliză, lucrări de analiză socială şi titluri de divertisment de calitate.

Autorii români au dominat clasamentele de vânzări, iar cele mai căutate genuri au fost ficţiunea contemporană, non-ficţiunea, eseurile socio-politice, cărţile de dezvoltare personală şi literatura pentru copii şi tineret.

Cititorul român, tot mai selectiv

Potrivit observaţiilor din cadrul târgului, cititorul român devine din ce în ce mai selectiv şi mai atent la realităţile sociale actuale. Preferinţele indică o orientare către realism, pragmatism şi soluţii concrete, semn al unei maturizări a pieţei de carte.

Lansare editorială cu deschidere internaţională

Un moment aparte al ediţiei a fost lansarea volumului **„Vestigia Verborum – Le trace delle parole / Urmele cuvintelor”**, o antologie poetică bilingvă italo-română.

Coordonată de **Alina Catrinoiu şi Ciprian Apetrei,** lucrarea reuneşte aproximativ 30 de autori români şi italieni şi explorează teme precum identitatea, iubirea şi experienţa exilului. Volumul, publicat în Sicilia la Editura **„Le Fate”,** se remarcă prin diversitate stilistică şi prin rolul său de punte culturală între cele două spaţii literare.

Evenimentul de lansare a reunit numeroşi autori incluşi în antologie, precum şi un public numeros, confirmând interesul pentru proiectele editoriale cu deschidere internaţională.

Moderatorul, prof. **Ciprian Apetrei**, ne-a mărturisit: *„Pentru mine,* **«Vestigia Verborum – Le trace delle parole / Urmele cuvintelor»** *este povestea unei întâlniri. Întâlnirea dintre limbi, dintre culturi şi dintre oameni care, deşi trăiesc în spaţii diferite, împărtăşesc aceleaşi întrebări despre identitate, iubire, memorie şi apartenenţă. Am avut privilegiul de a contribui la coordonarea acestui volum alături de Alina Catrinoiu şi de a lucra cu autori valoroşi din România şi Italia. Faptul că lansarea a avut loc la Bookfest, în faţa unui public atât de numeros şi interesat, reprezintă o confirmare a relevanţei dialogului cultural pe care literatura îl poate genera astăzi.”*

De la iniţiativă locală, la fenomen cultural

Lansat în 2006 la Bucureşti, Bookfest şi-a extins treptat prezenţa în marile oraşe din ţară, precum Timişoara, Cluj-Napoca, Braşov, Iaşi şi Târgu Mureş. Din 2016, evenimentul este organizat şi la Chişinău, consolidându-şi statutul de reper cultural în spaţiul românesc.

Ioan Aurel Pop

— un Iorga al Ardealului —

Ionuț Țene

Despre istoricul Ioan-Aurel Pop este greu să te rezumi la un simplu articol sau studiu de prezentare. Opera și personalitatea sa complexă și complementară pot fi surprinse doar într-o monografie exhaustivă. Voi încerca să surprind succint câteva dintre trăsăturile operei sale istoriografice remarcabile. Știu că epitetele sau adjectivele elogioase pot deranja cititorul într-un articol biografic comprimat, dar istoricul merită toată recunoașterea noastră, a celor pasionați de istorie, dar și a cititorului neavizat, când i se deschide un portal de cunoaștere prin creionarea operei celui care este astăzi președintele Academiei Române. Despre Ioan-Aurel Pop nu se poate să scrii decât encomiastic, deoarece opera istoriografică este cu adevărată impresionantă și importantă în mersul scrisului istoric la români. Istoricul, prin opera sa, a oferit o direcție istoriografiei noastre: cercetarea rădăcinilor documentului și a izvoarelor istorice cu acribie și profesionalism, cu o interpretare exhaustivă și sintetică a evului mediu românesc.

În anul doi de facultate de istorie clujeană trebuia să facem un curs de istorie medievală cu profesorul **Ioan-Aurel Pop**, dar acesta era detașat într-o muncă diplomatică de câțiva ani la New York, ca director al unui centru cultural românesc de acolo și profesor la o universitate americană (Pittsburg), așa cum se vorbea la cursuri și seminarii. Țin bine minte cum toți colegii de an și nu numai regretau faptul că nu vom face cursul de *"medievală"* cu distinsul istoric. Încă din 1991 avea o imagine și o recunoaștere a prestigiului academic neștirbit în cadrul Universității clujene. A participat și în Franța la o dezbatere academică cu istorici francezi demantelând cu succes tezele revizioniste ale istoriografiei maghiare de atunci. Zile întregi noi studenții am discutat despre această emisiune care ne-a făcut să fim mândri că îl avem profesor la Universitatea **"Babeș-Bolyai"**. În același an ia apărut istoricului cunoscuta lucrare **"Instituții medievale românești: Adunările cneziale și nobiliare (boierești) din Transilvania în secolele XIV–XVI"** (1991). Cartea s-a bucurat de o elogioasă recenzare în revistele literare locale, lucru care, din păcate, nu se mai întâmplă astăzi. Lucrarea istoricului a intrat repede ca bibliografie la curs și ca dezbatere la orele de seminar. Am citit-o în acei ani și am fost plăcut impresionat. Am descoperit că noi, românii ardeleni, nu am fost doar iobagi asupriți, ci și nobili cu instituții românești și religioase nobiliare, chiar dacă eram supuși coroanei ungare la începuturile evului mediu.

Ioan-Aurel Pop l-am perceput încă de la începutul lecturilor mele ca pe un istoric de sinteză și îndrumător. El însumează moștenirea de acribie documentară a lui David Prodan, spiritul de sinergie arhivistică al lui Ștefan Pascu și atenția la detaliu și la fapta istorică a lui Constantin Daicoviciu. **Istoricul Ioan-Aurel Pop are această calitate științifică și academică de a lua ce e mai bun de la foștii înaintași, distinși istorici**. Cel puțin la doi dintre ei, Ștefan Pascu și David Prodan, fiindu-le ucenic. Acad. Ioan-Aurel Pop este un istoric tutelar, cel mai bun din generația actuală după Nicolae Iorga, PP Panaitescu și Gheorghe Brătianu; de altfel, le continuă moștenirea. Istoricul este special pe istoria Transilvaniei, dar și pe momente importante din trecutul poporului român dincolo de Carpați. Este un *"spiritus rector"* (înainte de a deveni rector la U.B.B.), care unește valorile, ierarhiile și energiile naționale. Este și un spirit unionist, de echipă, care poate coagula energiile intereselor naționale prin scrisul său istoric. Este un patriot luminat, un democrat și un european convins prin structura sa umanistă și culturală. Acad. Ioan-Aurel Pop reprezintă azi un simbol al elitei românești contemporane, care stă în fruntea națiunii după modelul pașoptist. Este recunoscut și îmbrățișat de către Biserica Ortodoxă Română, fiind membru în Adunarea Generală a bisericii majoritare. A fost distins cu medalia **„Crucea Transilvană"** din partea Mitropoliei Clujului, Maramureșului și Sălajului, în 2014, medalia **„Crucea Nordului pentru mireni"** din partea Episcopiei Ortodoxe Române a Europei de Nord, în 2016 și medalia **„Crucea Șaguniană pentru laici"** din partea Mitropoliei Ardealului, în 2015.Acad. Ioan-Aurel Pop este membru al Comisiei de istorie a relațiilor internaționale din cadrul Comitetului Internațional de Științe Istorice de la Milano. Este un om de știință recunoscut pe plan european și mondial, respectat în mediul academic și iubit de studenți și tineri, care îl văd ca pe un model. Pozițiile sale publice demne și corozive la adresa mediocrității politice sunt urmărite de sute de mii de români. Încă din anii '80 Ioan-Aurel Pop a fost perceput ca un om al elitei românești, fiind șef de promoție și lider al organizațiilor studențești de atunci; pentru că a fi lider UASCR în acei ani, dacă nu erai cel mai bun la învățătură sau șef de promoție, nici nu erai băgat în seamă de forurile academice și conducătoare ale epocii.

Născut la 1 ianuarie 1955, zi predestinată unei vieți bogate în realizări, se naște la Sântioana, în comuna Țaga din județul Cluj, Ioan-Aurel Pop, viitorul istoric și academician, având părinții pe Ioan Pop și Lucreția Pastor. Viitorul istoric, cu notorietate internațională, urmează școala generală la Brașov, apoi liceul „Andrei Șaguna" din aceeași localitate, face stagiul militar redus, urmează cursurile Facultății de Istorie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, secția istorie-filosofie**.** Pe 14 iulie 1979 se căsătorește cu Amelia Piscanu, devenind profesor la Liceul Industrial nr. 6 din cartierul Mănăștur din Cluj-Napoca. Pe 30 august 1981 se naște unicul copil, fiica Anca Dana. În perioada 1984–1990 este asistent universitar la Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca. În anul 1989 obține titlul de doctor în istorie la aceeași facultate după susținerea tezei intitulate **„Adunările cneziale din Transilvania în secolele XIV – XVI".** În perioada 1990–1992 este lector universitar la aceeași facultate, după care, în următorii doi ani, este Visiting Professor cu bursă Fulbright la Universitatea din Pittsburgh, Pennsylvania, Statele Unite ale Americii. În 1991 Academia Română îi acordă Premiul **„George Barițiu".** În următorii ani este conferențiar universitar, iar în 1996 devine profesor universitar. În perioada 1993–1998 este directorul Centrului de Studii Transilvane al Academiei Române, iar în următorii doi ani este directorul Centrului Cultural Român din New York. În anul 2000 devine coordonator de doctorat, iar din 2001 este ales membru corespondent al Academiei Române. În perioada 2001–2002 este Visiting Professor la Universitatea din Trento, Italia. În perioada 2003–2007 conduce Institutul Român de Cultură și Cercetare Umanistică din Veneția. Ioan-Aurel Pop a fost ales democratic rector al Universității „Babeș-Bolyai" pentru două mandate, până în martie 2020. Și așa, din treaptă în treaptă, datorită funcției cărților și studiilor publicate, este președinte din 2018 al Academiei Române, pe care o prețuiește să recunoască prețul de câștig. Ioan-Aurel Pop. Este Doctor Honoris Causa al multor universități din țară și din Republica Moldova, face parte din numeroase organisme naționale și internaționale și este membru al Comisiei de istorie a relațiilor internaționale din cadrul Comitetului Internațional de Științe Istorice din Milano, precum și din multe alte organizații științifice de pe mapamond. Pe lângă cele peste 500 de studii și articole, a publicat mai mult de 70 de cărți, proprii și în colaborare, în: Albania, Argentina, Austria, Cehia, Germania, Italia, Marea Britanie, Polonia, Republica Moldova, România, States Unite ale Americii sau Ungaria. Dintre cărțile publicate, enumeram câteva: **"Românii și maghiarii în secolele IX–XIV. Geneza statului medieval în Transilvania",** ediția I (1996), ediția a II-a (2003); **"Geneza medievală a națiunilor moderne"** (secolele XIII–XVI), 1998; **"Națiunea română medievală: Solidarități etnice românești în secolele XIII–XVI"** (1998); **"Românii și România: O scurtă istorie"** (1998); **"Istoria, adevărul și miturile. Note de lectură"** (2002, ed. II – 2014); **"Contribuții la istoria culturii românești"** (cronicile brașovene din secolele XVII–XVIII) (2003); **"I Romeni e la Romania. Una breve storia",** Centrul de Studii Transilvane (2004); **"Los Rumanos și România. Una breve historia"** (2004); **"Patrimoniul natural și cultural al României. Munții Apuseni"** [ed. Ioan-Aurel Pop, Marius Porumb], Centrul de Studii Transilvane (2004); **"Die Rumänen und Rumänien. Eine kurze Geschichte, Zentrum für Siebenbürgische Studien – Rumänisches Kulturinstitut",** (2005); **"Istoria românilor"** (2010); **"Biserică, societate și cultură în Transilvania secolului al XVI lea. Între acceptare și excludere"** (2012); **"Pământul și Țara în Evul Mediu românesc (secolele XIII-XVI)"**, (2026).

Ioan-Aurel Pop evidențiază în studiile sale, mai ales, în cartea monumentală **"Istoria Transilvaniei"** (co-autor Ioan Bolovan, 2013) că românii s-au numit întotdeauna pe ei înșiși **„rumâni"**, de la latinescul romanus, devenind, datorită statutului lor social, sinonim cu țăran; numai străinii le spuneau **„valahi"**. Pop publică scrieri ale umaniștilor care afirmă că valahii spuneau **„rumâni"**. Deci românii aveau conștiința romanității lor în Evul Mediu. Istoricii nu neglijează nici o componentă culturală a românilor ardeleni, care au făcut din Scheii Brașovului un focar de spiritualitate religioasă pentru întreg spațiul românesc. Coresi la

Brașov a tipărit primele catehisme, sub oblăduirea Bisericii Ortodoxe Sf. Nicolae. Nici momentul Mihai Viteazul nu este trecut cu uşurinţă de istorici, cum o fac acum *„demitizanţii”* istoriei naţionale, ci arată clar că a existat o *„conştiinţă naţională medievală”*, prin religie şi măsuri administrative în favoarea românilor din Ardeal, pe care le-a luat domnul valah în anul 1600: mitropolie ortodoxă la Alba-Iulia, dregători români în dietă şi fruntea cetăţilor şi drept de păşunat pentru ţăranii români din Ardeal.

O carte excepțională, care demontează întreaga istoriografie maghiară privind originea și continuitatea românilor din Ardeal, este lucrarea **”Din mâinile valahilor schismatici. Românii și puterea în Regatul Ungariei medievale”** (secolele XIII–XIV) scrisă de academicianul Ioan-Aurel Pop, publicată la Editura Litera, București, în 2011. Cartea este un eveniment editorial, deoarece istoricul clujean reușește cu acribie și cu o uriașă documentare bibliografică să destructureze teza istoricilor maghiari că românii au sosit în Transilvania începând cu sec. XIII din sudul Dunării. Ioan Aurel Pop se folosește de documentele juridice emise de cancelaria regală maghiară și de voievodul Transilvaniei, care atestă fără tăgadă că nobilimea maghiară a fost împroprietărită cu moșii, iazuri și păduri prin deposedarea localnicilor români, care erau cei mai vechi locuitori ai țării. Nu numai Cronica lui Anonimus de la curtea regelui Bela vorbește despre ducele **„Gelou quidam blachus”** când au sosit la anul 900 în Ultrasilvania, Arpad și căpetenia Tuhutum, ci mai ales sutele de documente funciare și juridice, ce atestă că nobilii unguri, coloniștii sași sau cavalerii teutoni sau ioaniți au fost împroprietăriți cu bunui imobile luându-se cu japca din averea valahilor *„schismatici”.*

Cartea lui Ioan Aurel Pop este un adevărat instrumentar de lucru juridic şi istoric de atestare documentară a vechimii românilor în Ardeal. Românii au fost cutumiar şi juridic stăpânii ţării Ardealului până când regalitatea maghiară i-a deposedat treptat. Ungurii nu au găsit aici o terra deserta, ci o societate de cnezate şi voievodate româno-slave cu conducători puternici ca Gelu, Jula sau Menumorut şi cu o organizare comunitară şi bisericească de tip răsăritean bine structurată. Expansiunea regatului maghiar s-a făcut treptat până în secolul XIV. Regii unguri au fost nevoiţi de numeroase ori să recunoască nobilimea locală valahă, care avea un potenţioal militar excepţional, Nu întâmplător Iancu de Hunedoara a răsărit din rândurile cnezimii Ţării Haţegului. Numai presiunea religioasă catolică, a Papei în special, a obligat regii Ungariei să ducă o politică de catolicizare a românilor văzuţi ca şi schismatici. Treptat în secolul XIII, dar mai ales în secolul XIV românii ca şi ortodocşi sunt deposedaţi de pământuri şi împinşi la marginea societăţii ardelene. Cnezimea valahă preferă trecera la iobăgie decât să renunţe la credinţă, iar puţinii nobili români care se convertesc la catolicism se maghiarizează. Deci ortodoxia a fost un fundament de păstrare a identităţii naţionale. Treptat regalitatea maghiară încearcă o ofensivă catolică care a dus la *„descălecatele”* româneşti ale lui Bogdan în Moldova, ce devine *„infidel”* şi a legendarului Negru Vodă din Făgăraş în zona Câmpulung – Curtea de Argeş. Descălecatele s-au făcut de cnezi români ortodocşi în *„ţări”* locuite de români de aceeaşi religie. *„Descălecatele”* nu au fost făcute de nobili unguri catolici în mijlocul *„schismaticilor”*, pentru că nu ar fi fost acceptaţi de către localnicii **„rumâni”**. Înfrângerea regelui Carol Robert de Anjou la Posada, în 1330, şi mai ales ridicarea episcopiei de Argeş la rang de Mitropolie, subordonată Bizanţului în vremea domnului Nicolae Alexandru la 1359 zguduie din temelii aşezământul comunitar românesc din Ardeal. Nobilii maghiari şi regele Ungariei vor vedea de acum încolo un pericol etnic şi religios din partea românilor mult mai numeroşi. Românii sunt făcuţi *„schismatici”* şi *„răufăcători”* în imaginarul cronicilor maghiare, fiind deposedaţi de rangurile nobiliare şi de pământuri. Românii ardeleni intră într-o letargie istorică, fiind împinşi de autorităţile maghiare la marginea societăţii celor trei naţiuni: maghiară, săsească şi secuiască, şi în afara religiilor recepte: catolică şi, mai apoi, reformată. De aici apare mitul românului *„tâlhar”* şi *„infidel”*, de fapt românii se revoltau că regii maghiari îi deposedau de averea lor, fiind oferită cu hrisoave nobililor maghiari şi coloniştilor saşi. Românii se răsculau şi încercau să-şi revendice prin calea armelor sau furtului moşiile şi averile înapoi, fiind făcuţi de cronicarii unguri *„răufăcători”*.

Istoricul Ioan-Aurel Pop arată clar că Munții Carpați nu au fost niciodată o graniță între români, ci o punte de legătură prin transhumanță și pentru circulația ideilor religioase. Țara Hațegului sau Țara Făgărașului, până târziu în Evul Mediu, au aparținut domnilor Țării Românești. Pe de o parte și de alta a Carpaților s-au construit biserici și mănăstiri ortodoxe care au păstrat identitatea etnică și religioasă a românilor, devenind focare de cultură. Ioan-Aurel Pop arată că românii și-au spus rumâni, indiferent că locuiau în Ardeal, Oltenia sau Moldova; numai străinii le-au dat numele de valahi. **„Rumân”** a devenit sinonim cu țăran, arătând condiția socială a românilor din Ardeal. De asemenea, istoricul clujean evidențiază faptul că nici măcar în regatul apostolic al Ungariei religia catolică nu era dominantă în secolul XIII: membri ai casei regale erau ortodocși și înrudiți cu țarul Serbiei, fapt ce a nemulțumit papalitatea și a dus la decăderea casei de Arpád. Numai în sec. XIV va avea loc o resurecție a catolicismului în dauna schismaticilor, adică a românilor ortodocși, care sunt excluși din stările de guvernare ale regatului sau voievodatului.

În plan istoriografic, o carte publicată de acad. Ioan-Aurel Pop și intitulată sugestiv **”Hunedoreștii — o familie europeană”** (2023) aduce o contribuție substanțială la evidențierea rolului și misiunii nobilimii române din Ardealul medieval. Studiul este amplu și complex, scris cu acribie documentară și cu mare atenție față de adevărul istoric, în maniera marilor înaintași, Nicolae Iorga sau Gheorghe Brătianu. Cartea continuă, pe un palier evolutiv și exhaustiv, contribuțiile mai recente la istoria originii nobililor români din Țara Hațegului și Hunedoarei ale lui Radu Popa, Adrian Rusu și Ioan Drăgan. De fapt, volumul lui Ioan-Aurel Pop închide, perfect și cu acuratețe, cercul cercetărilor despre originile Hunedoreștilor, o familie nobiliară românească cu reverberații europene și cu o influență majoră în istoria regatului medieval ungar. Cartea este construită pe trei piloni istoriografici fundamentale: originea Hunedoreștilor, implicațiile europene ale cruciadei târzii conduse de Iancu de Hunedoara și românitatea, în sens medieval, a lui Matei Corvin, regele Ungariei. În jurul acestor trei trăsături esențiale și coerente ale istoriei nobilimii românești din Ardeal este construită o textură arhivistică și istorică de real interes, care face lumină în complicatul areal de congregații sau *„universități”* din spațiul intra-carpatic. Autorul rescrie, cu percuție documentară, istoria Țării Hațegului, un spațiu (terra) specific românesc, care are o continuitate românească de la formarea poporului român până în plină dominație regală maghiară medievală. Nobilimea românească, cnezială sau voievodală, din Țara Hațegului nu a fost singulară, ci făcea parte din marele cnezat sau ducat al lui Litovoi, amintit de Cronica Ioaniților din 1247 și emisă de regele Béla al IV-a al IV-lea al Ungariei. **„Țara Litua”** condusă de Litovoi era întinsă pe râul Jiu, atât în Oltenia de azi, cât și în părțile Hațegului și Hunedoarei. La 1247 există un singur ducat românesc unit și nu despărțit de Munții Carpați, prelungit pe râul Jiu. Originile nobiliare ale românilor din Hațeg și Hunedoara pot fi *„olteneşti”*, pentru că există o unitate teritorială a lui Litovoi. Prin Diploma din 1247, regele maghiar caută să spargă unitatea dintre teritoriile românești de sud și cele nordice ale Carpaților printr-o măsură fiscală: veniturile românilor din **„Oltenia”** erau dirijate către cavalerii Ioaniți, iar nobilii români din Hațeg trebuiau să plătească impozitul către tezaurul regal. A fost prima încercare de a rupe **„Țara Litua”**. Nu întâmplător asistăm la răscoala nobililor români olteni și hațegani conduși de urmașii lui Litovoi; avem un document din 1285 al regelui Ladislau IV Cumanul care descrie lupta regatului ungar împotriva lui Litovoi, ucis în luptă, iar fratele său, Bărbat, căzut prizonier, este răscumpărat cu mari sumă de nobilime românească din Hațeg. Toponimul Bărbat este frecvent în Hațeg și Oltenia.

Regele maghiar a încercat să transforme Țara Hațegului în district și să desființeze autonomia ei, dar legăturile vechi dintre *„olteni”* și frații lor de peste munți nu au fost eradicate. Nobilimea hațegană a fost un important furnizor de ostași în lupta antiotomana; regii maghiari, conștienți de fapte lor militare, le-au confirmat privilegii, atestat mai frecvent pentru Hațeg și Hunedoara decât pentru alte regiuni. Mănăstirea Prislop sau alte ctitorii arată legături *”peste munte”* între boierimea română. Pe de altă parte, Conciliul de la Florența (1439) și politica uniată a determinat emanciparea unor nobili români *„uniți”*, ceea ce a facilitat ascensiunea lui Iancu de Hunedoara în fruntea Transilvaniei și a coaliților antiotomane, făcându-l un simbol european al luptei pentru creștinătate. Iancu de Hunedoara și Matei Corvin au rămas prin figura și faptele lor, repere fundamentale pentru înțelegerea continuității românești intra-carpatice. Cronicarii și umaniștii contemporani nu au ascuns originea valahă a lui Iancu; dimpotrivă, o interpretau ca pe o origine nobilă, legată de tradiția romană. Victoria de la Belgrad (1456) condusă de Iancu a amânat avansul otoman spre Europa centrală și a consfințit rolul remarcabil al nobilimii hunedorene în istoria europeană. Metodologia istoriografică a lui Ioan-Aurel Pop se află în paradigma unui limbaj academic modern și european, dar cu o profundă atenție la izvoare, document și context regional. Prin cercetările sale, Pop a refăcut harta mentală a Ardealului medieval — nu ca teritoriu marginalizat, ci ca un spațiu populat de comunități românești cu instituții, elite și continuitate culturală. Ioan Aurel Pop este și un istoric polemist de mare clasă, reușiind să desființeze cu acribie teoriile istoriografice demitizante de tip literar și eseistice ale bucureșteanului Lucian Boia, în cartea **”Istoria, adevărul și miturile”** (2002). Reacția unor istorici susținuți (stipendiați) de ong-uri nu a întârziat să apară, istoricul Ioan Aurel Pop fiind acuzat de un anumit etnocentrism transilvan, lucru incorect științific, deoarece istoricul clujean și-a scris cărțile doar interpretând cu scrupulozitate izvoarele istorice.

Opera lui Ioan Aurel Pop, abundent documentată și argumentată, revendică locul în rândul marilor sinteze ale istoriografiei românești și europene. În acest sens, comparația cu Nicolae Iorga — ca vocație enciclopedică, ca forță de sinteză și ca influență culturală — nu este exagerată: Ioan-Aurel Pop este, pe drept cuvânt, un Iorga al Ardealului.

DRP deschide înscrierile pentru Taberele ARC 2026!

9.000 de locuri gratuite pentru copiii și tinerii români din diaspora și comunitățile istorice

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni (DRP) anunță deschiderea sesiunii de înscriere pentru cea de-a XVII-a ediție a Programului de Tabere ARC și pune la dispoziția elevilor și tinerilor români din afara granițelor țării 9.000 de locuri gratuite în opt locații din România.

Cristina–Lavinia Arnăutu, director cu atribuții de secretar de stat al DRP: *„Taberele ARC reprezintă unul dintre cele mai importante programe prin care România păstrează legătura cu noile generații de români din diaspora și din comunitățile istorice. Aici, copiii și tinerii au șansa să descopere locuri, tradiții și experiențe care îi ajută să își înțeleagă mai bine rădăcinile și să își consolideze sentimentul apartenenței. Ne dorim ca fiecare dintre ei să se simtă binevenit, să lege prietenii și să plece cu amintiri care să îl apropie de România.”*

Programul se adresează elevilor și tinerilor care fac parte, potrivit legii, din categoria românilor de pretutindeni și le oferă oportunitatea de a descoperi România, de a-și aprofunda cunoștințele de limbă română și de a intra în contact cu valorile culturale și identitare românești.

Participarea la Taberele ARC este gratuită, costurile aferente cazării, mesei, activităților educative, culturale și recreative fiind acoperite prin acest program. În plus, în ediția din acest an, cheltuielile de transport se decontează în limita a 600 de lei/persoană pentru participanții din diaspora și din comunitățile istorice aflate în țările care nu au graniță comună cu România. Pentru comunitățile istorice cu graniță comună cu România, transportul este asigurat de către DRP, cu preluare dus–întors din orașele stabilite în regulamentul de participare.

Înscrierile se desfășoară în perioada 12–26 iunie 2026, prin intermediul aplicației dedicate: https://dprp.arc.inspect.com.ro/.

Procedura de înscriere în program se realizează prin intermediul misiunilor diplomatice, al unităților de învățământ, organizațiilor și asociațiilor românești din afara granițelor țării, precum și al unităților de cult.

Ediția din acest an este organizată cu sprijinul **Agenției Naționale pentru Sport**, al **Patriarhiei Române**, și al **Liceului Tehnologic „Liviu Rebreanu”** din Bălan, județul Harghita.

Taberele ARC 2026 se vor desfășura în perioada **30 iunie – 1 septembrie 2026**, în serii consecutive de câte opt zile, în următoarele locații:

- Centrul Sportiv Național Arcul de Triumf, municipiul București;
- Centrul de Agrement Gălăciuc, județul Vrancea;
- Centrul de Agrement Oglinzi, județul Neamț;
- Centrul de Agrement Codrii de Aramă, județul Botoșani;
- Mănăstirea Caraiman, Bușteni, județul Prahova;
- Liceul Tehnologic „Liviu Rebreanu”, Bălan, județul Harghita;
- Tabăra Straja, județul Hunedoara;
- Satul de vacanță IC Ponor Padiș, județul Cluj.

Pe parcursul fiecărei serii, participanții își vor îmbunătăți cunoștințele despre România și competențele de comunicare în limba română prin intermediul atelierelor interactive dedicate tradițiilor, culturii și patrimoniului românesc. Programul include activități prin care tinerii vor descoperi meșteșuguri tradiționale, tehnici de realizare a obiectelor de artizanat și elemente specifice portului popular.

Totodată, participanții vor lua parte la activități culturale, artistice și sportive, sesiuni de educație preventivă privind acordarea primului ajutor, siguranța rutieră, prevenirea incendiilor și combaterea consumului de droguri, întâlniri cu reprezentanți ai autorităților locale și excursii la obiective turistice și culturale reprezentative. Prin aceste experiențe, tinerii vor cunoaște mai bine istoria, geografia și patrimoniul cultural al României.

Aplicația de înscriere este deschisă și tinerilor care doresc să participe ca voluntari în cadrul programului. Aceștia vor avea oportunitatea de a interacționa cu noua generație de români din diaspora și din comunitățile istorice și de a contribui la promovarea valorilor și identității românești.

Înscrierile în Programul de Tabere „ARC” 2026 se prelungesc până la 9 iulie

Departamentul pentru Românii de Pretutindeni anunță prelungirea perioadei de înscriere în cadrul **Programului de Tabere „ARC” 2026**.

La data prelungirii înscrierilor mai sunt disponibile aproximativ 1300 de locuri din totalul de 9000.

Copiii și tinerii din comunitățile istorice și din diaspora care doresc să participe se mai pot înscrie până la data de 9 iulie 2026, selecția urmând să fie realizată în limita locurilor rămase disponibile, afișate în aplicația informatică.

Având în vedere caracterul dinamic al ocupării locurilor prin intermediul aplicației electronice, Departamentul pentru Românii de Pretutindeni recomandă tuturor celor interesați să finalizeze înscrierea cât mai curând posibil, fără a aștepta termenul-limită.

Final de an la Școală Parohială Sfinții Mărturisitori din Valdemoro

Duminică, 21 iunie 2026, în Parohia Ortodoxă Română Sfinții Mărturisitori Visarion, Sofronie și Oprea din Valdemoro, Protopopiatul Madrid-Sud, s-a desfășurat ceremonia de final de an a Școlii parohiale.

După Sfânta Liturghie oficiată de preotul paroh **Dorin Sas**, a avut loc slujba de Te-Deum, la care au participat toți cursanții, dimpreună cu părinții și cu voluntarii. La sfârșitul momentului de mulțumire, îndrumați de doamnele **Viorica Bobocea și Florica Feraru**, coordonatoare voluntare ale acestui curs, copiii au rostit în genunchi un imn de slavă lui Dumnezeu pentru toate binefacerile primite de-a lungul întregului an școlar.

Adresându-se tinerilor, părintele paroh le-a spus o poveste cu caracter moralizator, îndemnându-i să reflecteze la adevăratele valori umane și creștine, deopotrivă. Apoi, fiecare copil a primit o Diplomă de participare din partea parohiei, iar aceștia, cu multă evlavie și în semn de recunoștință, au așezat sub icoanele împărătești ale Mântuitorului și ale Maicii Domnului două aranjamente florale.

Următorul curs al Școlii parohiale va începe în toamnă, după terminarea vacanței de vară.

Calde mulțumiri tuturor ostenitorilor și voluntarilor care se dedică pro-bono acestor activități educative și catehetice desfășurate în fiecare duminică în sălile de curs ale parohiei.

Biroul de presă al
Parohiei Sfinții Mărturisitori Valdemoro

Achiziționarea unei proprietăți în Spania:

aspecte juridice esențiale pe care orice cumpărător ar trebui să le cunoască

Vlad Ionuț, avocat specializat în drept imobiliar și investiții internaționale

Ghid practic pentru cetățenii români care doresc să cumpere sau să vândă o locuință în Spania

Spania continuă să fie una dintre destinațiile preferate ale cetățenilor români care doresc să investească într-o locuință, fie pentru uz personal, fie pentru vacanțe, închiriere sau stabilire definitivă. În același timp, tot mai mulți români care locuiesc deja în Spania cumpără sau vând apartamente, case, terenuri și spații comerciale.

O tranzacție imobiliară reprezintă, în majoritatea cazurilor, una dintre cele mai importante operațiuni economice din viața unei persoane. Tocmai de aceea, decizia nu trebuie luată exclusiv pe baza prețului, a locației sau a aspectului proprietății.

În dreptul spaniol există un principiu foarte important: *cumpărătorul trebuie să cunoască exact ceea ce cumpără și să se asigure că proprietatea este sigură din punct de vedere juridic.*

Din experiența profesională, pot afirma că majoritatea problemelor apar nu după semnarea contractului, ci înainte, atunci când verificările juridice nu sunt efectuate în mod corespunzător.

De ce este important să fii asistat de un avocat înainte de cumpărare?

Una dintre cele mai frecvente confuzii este aceea că notarul ar fi persoana care verifică toate aspectele tranzacției și protejează cumpărătorul.

În realitate, rolul notarului în Spania este diferit.

Notarul este un funcționar public imparțial care verifică legalitatea formală a actului și conferă autenticitate documentelor semnate. El nu reprezintă interesele cumpărătorului și nici ale vânzătorului.

Avocatul este singurul profesionist care poate analiza întreaga operațiune exclusiv din perspectiva intereselor clientului său.

În practică, cea mai mare parte a muncii juridice nu se desfășoară la notar, ci înainte de semnarea contractelor.

Verificarea proprietății în Registrul de Proprietate

Primul pas într-o tranzacție sigură este verificarea situației juridice a imobilului în Registrul de Proprietate (Registro de la Propiedad).

Această analiză permite identificarea unor eventuale:

- ipoteci;
- sechestre;
- interdicții de înstrăinare;
- drepturi ale unor terți;
- litigii privind proprietatea;
- sarcini care pot afecta cumpărătorul.

Legea Hipotecară spaniolă oferă o protecție importantă securității juridice a tranzacțiilor imobiliare, însă această protecție funcționează eficient doar atunci când situația juridică este verificată înainte de cumpărare.

Verificarea situației cadastrale și urbanistice

Nu este suficient ca proprietatea să fie înscrisă în Registrul de Proprietate. Este necesară și verificarea corespondenței dintre:

- realitatea fizică a construcției;
- datele cadastrale;
- situația urbanistică;
- documentația administrativă.

În special în zonele de coastă sau în mediul rural există proprietăți care au suferit extinderi, modificări sau renovări fără autorizațiile necesare.

Un avocat trebuie să verifice:

- licența de construire;
- certificatele urbanistice relevante;
- licența de primă ocupare, atunci când este necesară;
- existența unor eventuale proceduri administrative.

Aceste verificări pot evita probleme serioase la revânzare, închiriere sau finanțare bancară.

Contractul de rezervare și contractul de arras

Foarte mulți cumpărători semnează documente și plătesc sume importante înainte de a consulta un avocat.

Aceasta este una dintre cele mai costisitoare greșeli.

În Spania este frecventă utilizarea contractelor de rezervare și a contractelor de arras, reglementate de Codul Civil spaniol.

Aceste documente produc efecte juridice importante.

În funcție de clauzele contractuale, cumpărătorul poate pierde sumele achitate dacă renunță la tranzacție, iar vânzătorul poate fi obligat să restituie dublul avansului dacă nu își respectă obligațiile.

Fiecare clauză trebuie analizată cu atenție înainte de semnare. Verificarea datoriilor și obligațiilor asociate proprietății Înainte de cumpărare trebuie verificat dacă există:

- datorii față de comunitatea de proprietari;
- impozite locale restante;
- taxe neachitate;
- proceduri administrative în desfășurare;
- obligații economice care ar putea afecta noul proprietar.

Legea Proprietății Orizontale (Ley de Propiedad Horizontal) stabilește anumite răspunderi legate de cheltuielile comunității de proprietari, motiv pentru care această verificare este esențială.

Costurile reale ale unei achiziții

Mulți cumpărători își calculează bugetul exclusiv pe baza prețului afișat.

În realitate, achiziționarea unei proprietăți presupune și costuri suplimentare. În funcție de tipul tranzacției, pot exista:

- Impuesto sobre Transmisiones Patrimoniales (ITP);
- Taxa pe Valoarea Adăugată (IVA);
- Actos Jurídicos Documentados (AJD);
- onorarii notariale;
- taxe de înregistrare;
- costuri de gestiune și formalități administrative.

O analiză juridică și fiscală efectuată înainte de cumpărare permite evitarea surprizelor financiare.

Cetățenii români care locuiesc în România pot cumpăra în siguranță în Spania În prezent, multe persoane achiziționează proprietăți în Spania fără a locui aici permanent. Cu o planificare adecvată, un avocat poate coordona întregul proces.

Printre serviciile care pot fi gestionate se numără:

- obținerea NIE;
- verificarea documentației;
- analiza juridică a proprietății;
- negocierea contractelor;
- reprezentarea prin procură;
- coordonarea cu banca;
- coordonarea cu notarul;
- înregistrarea proprietății după cumpărare.

Astfel, cumpărătorul beneficiază de protecție juridică completă fără a fi nevoit să efectueze deplasări repetate în Spania.

Ce trebuie să știe și vânzătorii?

Protecția juridică nu este importantă doar pentru cumpărători.

Și vânzătorii trebuie să se asigure că operațiunea este realizată corect. Un avocat poate verifica:

- documentația proprietății;
- situația fiscală;
- existența eventualelor sarcini;
- redactarea contractelor;
- garanțiile privind plata prețului;
- obligațiile fiscale care decurg din vânzare.

O tranzacție bine pregătită reduce semnificativ riscul conflictelor ulterioare.

Investiția într-un avocat este o măsură de protecție, nu o cheltuială

În practică, costul unei consultanțe juridice este infim comparativ cu valoarea unei locuințe.

În schimb, lipsa verificărilor poate genera pierderi de zeci de mii de euro și litigii care se pot prelungi ani de zile.

Rolul avocatului nu este doar de a interveni atunci când apare o problemă.

Rolul său principal este să identifice riscurile înainte ca acestea să devină probleme reale.

Concluzie

Legislația spaniolă oferă un nivel ridicat de siguranță juridică în tranzacțiile imobiliare. Totuși, această siguranță depinde în mare măsură de verificările efectuate înainte de semnarea documentelor.

O proprietate poate avea o locație excelentă, o priveliște spectaculoasă și un preț atractiv. Însă cea mai importantă calitate a unei proprietăți este să fie sigură din punct de vedere juridic.

Atunci când cumpărătorul este asistat de un avocat care cunoaște legislația spaniolă, practica administrativă și procedurile imobiliare, riscurile sunt reduse considerabil, iar investiția poate fi realizată cu încredere și liniște.

În domeniul imobiliar, cea mai bună investiție nu este cea mai ieftină proprietate. Este proprietatea cumpărată în deplină siguranță juridică.

Români in Italia

COMUNICAT DE PRESĂ

Lansarea proiectului „De la Columna lui Traian la lada de zestre" – Tradiție și identitate națională

Roma, Italia – 2 iunie 2026

Asociația Spirit Românesc ETS anunță lansarea proiectului cultural transnațional **„De la Columna lui Traian la lada de zestre" – Tradiție și identitate națională,** inițiativă ce își propune valorificarea și promovarea patrimoniului etnografic românesc în diaspora italiană. Proiectul este finanțat de **Departamentul pentru Românii de Pretutindeni** și se va desfășura la Roma în perioada mai – iunie 2026. Seria de evenimente include: o expoziție muzeală panotată, un spectacol cu moment artistic de tip flashmob, paradă de costume tradiționale și creații originale inspirate din îmbrăcămintea dacilor de pe Columna lui Traian, precum și o conferință internațională multidisciplinară. Prin seria complexă de evenimente, proiectul aduce în prim-plan costumul popular ca simbol-sinteză al identității naționale și pune în valoare rolul activ al femeii române din diaspora ca ambasador cultural în spațiul european. Valoarea finanțării aprobate și acordate de **Departamentul pentru Românii de Pretutindeni pentru implementarea acestui amplu demers cultural este de 85.750,00 lei.**

Într-un context marcat de o prezență semnificativă a românilor, cu peste 1.200.000 de rezidenți în Italia, proiectul răspunde direct nevoii de afirmare pozitivă a identității naționale și de intensificare a dialogului intercultural româno-italian. Activitățile sunt concepute pentru a demonta stereotipurile sociale și a oferi publicului larg instrumente riguroase de cunoaștere a culturii noastre. Publicul țintă este format atât din membrii comunității românești din diaspora, cât și din cetățenii italieni dornici să descopere o viziune contemporană și profesionistă asupra patrimoniului nostru material și imaterial.

Iată Programul oficial al evenimentelor din Roma, toate cu intrare liberă:

13 iunie 2026, ora 12:00 – Casa del Municipio Roma IV **„Ipazia di Alessandria"** (Viale Rousseau, 90): Deschiderea Oficială a proiectului și vernisajul expoziției panotate de costume tradiționale românești, realizată în parteneriat cu **Muzeul Național Bran**. Panourile bilingve (română-italiană) vor expune piese rare ce evidențiază istoria, motivele decorative și evoluția iei.

20 iunie 2026, intervalul 14:00 - 19:00 – Casa del Municipio Roma IV **„Ipazia di Alessandria"** (Viale Rousseau, 90): Spectacol de muzică, dansuri populare și defilare de costume tradiționale. Evenimentul va include un flashmob tradițional realizat de **Asociația Dor Călător** sub coordonarea directorului artistic **Gabriel Pîrjolea** și un spectacol cu soliști și artiști de la Școala de muzică **/ Asociația Roma-nia, Asociația Dacia senza Frontiere din San Marino și Asociația Florile de tei.** Momentul central va fi parada de costume de daci din antichitate (inspirate de scenele de pe Columna lui Traian și realizate de stilista **Georgia Beniamin Salib**) până la reinterpretările contemporane ale iei sub coordonarea **Marianei Jipa** de la Șezătoarea din Civitavecchia, cu sprijinul academic al Universității Pedagogice de Stat **„Ion Creangă"** și al Universității de Studii Europene din Chișinău. Vor participa de asemenea meșterii populari Luminița Tudose (Iași / România) și Elena Lucia Tentis (Terni / Italia), iar diaspora din Republica Moldova va fi reprezentată de către Asociația Albinuța. Manifestarea se va încheia cu un bufet tradițional.

23 iunie 2026, intervalul 16:00 - 19:00 – Palazzo Valentini, sediul Zonei Metropolitane Roma (Via IV Novembre, 119/a): Conferința *„Un fir care traversează secolele: de la Columna lui Traian la diaspora română, istorii de migrație și tradiție",* o analiză antropologică profundă cu intervenții multidisciplinare ale experților din mediul academic din trei țări (Italia, România, Republica Moldova) coordonată de antropologul Simona Fabiola Gîrneață.

„Costumul popular românesc este un adevărat document viu și un simbol al mândriei neamului nostru. Prin acest proiect, arătăm legătura cu portul dacilor din antichitate, pe care îl putem admira pe Columna lui Traian și transformăm lada de zestre a diasporei într-o punte culturală deschisă către societatea italiană gazdă, demonstrând vitalitatea tradițiilor noastre", a declarat Dana Mihalache, președinta Asociației **"Spirit Românesc ETS".**

Proiectul este implementat de **Asociația Spirit Românesc ETS**, beneficiind de patronajul **Ambasadei României în Italia, Cittá metropolitana di Roma Capitale și Roma Municipio IV. Parteneri instituționali: Muzeul Bran, Universitatea de studii Europene din Moldova, Universitatea Pedagogică de Stat "Ion Creangă" din Chișinău.** Asociații partenere: **Europaeus, Dor Călător, Dacia Senza Frontiere, Albinuța, Romania, Flori de Tei, Grup șezătoare din Civitavecchia, Meșter Popular Elena Lucia Tenis. Partener Media: Din Diaspora.**

Date de contact pentru presă și informații suplimentare: Persoană de contact: **Iulia Gal,** vicepreședinte al Asociației **"Spirit Românesc Onlus"** telefon +39 388 118 1103. Sediu: Via Teresa Boetti Valvassurra, 90 00139 – Roma E-mail: segreteria@spiritromanesc.it Website: http://www.spiritromanesc.it Social Media (FB, Instagram): Spirit Românesc Onlus.

Miruna Căjvăneanu,
Responsabil pentru comunicare

DIPLOMAŢIA PARLAMENTARĂ ÎN CADRUL ORGANIZAŢIILOR PARLAMENTARE INTERNAŢIONALE

Titi SULTAN
Specialist in drept constituțional și parlamentar

PARTEA III

2.3.Adunarea Parlamentară a Atlanticului de Nord

Adunarea Atlanticului de Nord este forumul consultativ interparlamentar al Alianţei Atlantice care a luat fiinţă în iulie 1955, primind o structură formală în 1957, iar actuala denumire în 1966. El este independent de N.A.T.O., servind ca un forum de consultări în cadrul căreia se întâlnesc 266 de parlamentari din cele 29 de ţări membre ale Alianţei Atlantice (reprezentand distribuirea politica a parlamentelor nationale) pentru a discuta şi dezbate chestiuni de interes comun. Adunarea Atlanticului de Nord (A.A.N.) îşi propune întărirea cooperării şi înţelegerii dintre ţările membre ale Alianţei, promovarea punctelor de vedere ale Alianţei în formularea politicilor naţionale, încurajarea, dezvoltarea unui sentiment comun de solidaritate atlantică şi furnizarea unei legături formale de comunicare între Parlamentele naţionale şi autorităţile N.A.T.O. După încheierea războiului rece, Adunarea Atlanticului de Nord şi-a asumat sarcini noi, printre care asigurarea unui climat de cooperare la nivel parlamentar între ţările Alianţei şi ţările Europei de Răsărit, găsirea mecanismelor adecvate de cooperare între Alianţa Atlantică şi alte organizaţii europene şi mondiale.

Președintele in funcție al AD OTAN este **Madelaine Moon** din Marea Britanie aleasă din 2018.

Adunarea Parlamentară a NATO este o organizație interparlamentară care reunește parlamentari din cele 29 de țări membre ale Alianței Nord-Atlantice. Adunarea Parlamentară a NATO (AP NATO) reprezintă un important forum pentru dialogul parlamentar internațional cu privire la probleme de securitate, politice, sociale și economice. Aducând un plus de transparență în viața politică a NATO, Adunarea ajută mediile parlamentare să cunoască și să înțeleagă probleme actuale de importanță majoră și contribuie la promovarea unor poziții comune în rândul parlamentarilor membri.

Ideea creării unei adunări a parlamentarilor din țările Alianței unde să se dezbată problemele cu care era confruntat parteneriatul transatlantic a apărut la începutul anilor '50 și s-a concretizat prin instituirea în 1955 a unei conferințe anuale a parlamentarilor din țările membre NATO. Numele organizației - Adunarea Atlanticului de Nord - a fost schimbat în Adunarea parlamentară a NATO la 1 iunie 1999.

Adunarea Parlamentară a NATO are un rol esențial în sensibilizarea parlamentarilor față de problemele de apărare și securitate, fiind un forum unde legislatorii se pot întâlni regulat pentru a discuta teme de actualitate, a schimba opinii, a înțelege punctele de vedere ale celorlalți. Pe de altă parte, prezența oficialilor NATO la principalele reuniuni ale Adunării Parlamentare îi ajută pe parlamentari să înțeleagă acțiunile Alianței.

De asemenea, Adunarea Parlamentară este un indicator al opiniilor colective ale parlamentarilor, ceea ce este necesar pentru Alianță și guvernele membre, deoarece sprijinul opiniei publice a fost întotdeauna esențial pentru NATO, mai ales ținând seama de tipul de operațiuni în care este angajată Alianța astăzi.

În afara de aceasta, prin activitățile ei, Adunarea Parlamentară contribuie la transparența politicilor NATO: rapoartele prezentate, dezbaterile, în general toate activitățile Adunării Parlamentare, ajută la înțelegerea politicilor Alianței de către opinia publică.

Activitatea Adunării Parlamentare a NATO are două aspecte majore. Primul este relația transatlantică. Participarea statelor nord-americane este vitală și, fără acestea, organizația ar fi cu totul diferită. Al doilea este deschiderea, manifestată prin acordarea statutului de membru asociat, observator sau partener mediteranean.

Adunarea Parlamentară a NATO ilustrează foarte bine evoluția importanței organizațiilor parlamentare. Tratatul de la Washington nu include nici o prevedere referitoare la crearea unui organism parlamentar. Acesta a fost creat de parlamentari în timpul Razboiului Rece, când s-a apreciat că decizia nu poate fi lăsată doar în seama guvernelor. Adunarea Parlamentară a încercat din primul moment să construiască o relație funcțională cu NATO, deși la început latura guvernamentală a manifestat reținere față de legitimitatea dimensiunii parlamentare. În momentul de față, atitudinea este total schimbată, liderii Alianței recunoscând utilitatea unui organism parlamentar, atât pentru sprijinirea acțiunilor Alianței, cât și pentru informarea și sensibilizarea opiniei publice. Recomandările de politică externă ale Adunării Parlamentare sunt trimise Secretarului general al NATO, care răspunde cu comentarii detaliate. De asemenea, Secretarul general prezintă ultimele evoluții în domeniul politicilor NATO la cele două sesiuni plenare ale Adunării, organizate în fiecare an, și răspunde întrebărilor parlamentarilor.

Componența

Adunarea reunește 266 membri cu drepturi depline ai legislativelor din cele 29 de țări membre NATO (Albania, Belgia, Bulgaria, Canada, Republica Cehă, Croația, Danemarca, Estonia, Franța, Germania, Grecia, Islanda, Italia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Marea Britanie, Muntenegru, Olanda, Norvegia, Polonia, Portugalia, România, Slovacia, Slovenia, Spania, SUA, Turcia, Ungaria), la care se mai adaugă delegați din cele 12 țări asociate (Armenia, Austria, Azerbaijan, Bosnia si Herțegovina, Elveția, Finlanda, FYROM, Georgia, Moldova, Serbia, Suedia, Ucraina), din țările cu statut de membri asociați mediteraneeni (Algeria, Israel, Iordania, Maroc) și observatori parlamentari (Australia, Republica Coreea, Egipt, Japonia, Kazahstan, Consiliul Legislativ Palestinian, Tunisia, Adunarea parlamentară din Kosovo, precum și reprezentanți ai AP OSCE si APCE). Parlamentul European este reprezentat de o delegaţie permanentă.

Fiecare Parlament își desemneaza o delegație permanentă cu un număr fix de membri, stabilit prin Regulament; în masura posibilului, compoziția delegației reflectă compoziția politică a parlamentului respectiv, în acest fel asigurându-se exprimarea unui spectru larg de opinii politice.

Reuniuni

Activitățile Adunării îmbracă forme diverse:
-sesiuni plenare, două în fiecare an, organizate prin rotație în țările membre și asociate;
-reuniuni ale comisiilor, unele având loc în cadrul sesiunilor plenare, altele la diverse date, în funcție si de evoluțiile internaționale;
-reuniuni ale subcomisiilor, consacrate unor teme de actualitate;
-seminarii tematice;
-forumul parlamentar transatlantic, organizat anual în Statele Unite, pentru a discuta aspecte ale relațiilor transatlantice.

Structura organizatorică

Organul de decizie al Adunării este Comisia permanentă, formată din președinte, 5 vicepreședinți, trezorier și șefii delegațiilor naționale din statele membre. La reuniunile comisiei iau parte și foștii presedinți/ vicepreședinți, precum și președinții comisiilor și secretarul general.

Biroul Adunării se reunește în cadrul sesiunilor și în afara acestora, pentru dezbaterea unor probleme urgențe sau operaționale.

Comisiile Adunării elaborează rapoarte, recomandări și rezoluții, care sunt supuse dezbaterii și aprobării sesiunilor plenare.

Acestea sunt:
Comisia pentru dimensiunea civilă a securității
Comisia pentru apărare și securitate
Comisia pentru economie și securitate
Comisia politică
Comisia pentru știință și tehnologie.

În cadrul Adunării mai funcționeaza Grupul special pentru Mediterană și Orientul Mijlociu, Consiliul Interparlamentar Ucraina-NATO.

Comisia parlamentară NATO-Rusia a fost suspendată în aprilie 2014.

În marja sesiunilor Adunării funcționează 3 grupuri politice: Grupul conservator, democrat creștin și asociați; Alianța democraților și liberalilor; Grupul socialist.

Bugetul Adunării este format din cotizațiile statelor membre, la care se adaugă o contribuție din partea NATO.

Limbile oficiale ale Adunării sunt engleza și franceza.

Adunarea se reuneşte de două ori pe an în sesiuni plenare, în cursul unei întâlniri de primăvară ce durează trei zile şi a unei întâlniri de toamnă ce durează cinci zile. Întâlnirile au loc prin rotaţie în capitalele statelor, la invitaţia Parlamentelor naţionale.

Pe lângă Adunarea Atlanticului de Nord, România a deţinut statutul de delegaţie asociată, cu începere de la 17 aprilie 1991, iar de la 2 aprilie 2004 a devenit membră cu drepturi depline a acestei organizaţii.

Calea Lacrimilor (1838)

– migrație forțată, expansiune teritorială și drama populațiilor native nord-americane –

Fenomenul migrației reprezintă una dintre constantele fundamentale ale istoriei umanității. De-a lungul timpului, deplasările de populații au avut cauze diverse – economice, politice, sociale, religioase sau militare – și au contribuit atât la dezvoltarea unor civilizații, cât și la apariția unor conflicte și tragedii umane. În multe situații, migrația a avut un caracter voluntar, fiind determinată de dorința indivizilor de a găsi condiții mai bune de trai. În alte cazuri însă, aceasta a fost impusă prin forță, transformându-se într-un proces traumatic de dezrădăcinare și distrugere culturală. Un exemplu emblematic al migrației forțate din secolul al XIX-lea îl constituie „Calea Lacrimilor" („Trail of Tears"), proces prin care guvernul Statelor Unite ale Americii a deportat populațiile native din sud-estul țării către teritoriile din vestul fluviului Mississippi. Evenimentul din 1838 a rămas în istorie drept una dintre cele mai dramatice pagini ale relațiilor dintre statul american și populațiile indigene.

Contextul istoric al acestei tragedii trebuie analizat în legătură cu expansiunea rapidă a Statelor Unite după obținerea independenței în anul 1776. În ultimele decenii ale secolului al XVIII-lea și în prima jumătate a secolului al XIX-lea, America de Nord a cunoscut un aflux masiv de imigranți europeni. Mulți dintre aceștia proveneau din regiuni afectate de sărăcie, foamete, instabilitate politică sau lipsa oportunităților economice. Statele Unite reprezentau pentru milioane de oameni promisiunea unui nou început, bazat pe accesul la pământ, libertate economică și ascensiune socială. Creșterea demografică a fost spectaculoasă: dacă în 1790 populația SUA era de aproximativ 4 milioane de locuitori, până în 1830 aceasta a ajuns la aproape 23 de milioane, iar în 1850 depășise 50 de milioane. Această evoluție a intensificat nevoia de terenuri agricole și de noi spații pentru colonizare.

Pe măsură ce zonele de pe coasta atlantică deveneau suprapopulate, coloniștii europeni și descendenții lor s-au orientat către vest și sud, traversând Munții Apalași și ocupând teritorii aflate în valea fluviului Mississippi. Ideologia expansionistă americană, care avea să fie cunoscută mai târziu sub denumirea de **„Manifest Destiny"** (**„Destinul Manifest"**), susținea ideea că Statele Unite aveau dreptul și chiar misiunea providențială de a se extinde pe continentul nord-american. În acest context, teritoriile locuite de populațiile native au început să fie privite de autorități și de coloniști drept obstacole în calea dezvoltării economice și teritoriale.

În sud-estul Statelor Unite trăiau mai multe populații indigene importante, cunoscute sub numele de **„Cele Cinci Triburi Civilizate"**: Cherokee, Choctaw, Chickasaw, Creek (Muscogee) și Seminole. Triburile respective primiseră această denumire, deoarece au adoptat numeroase elemente ale culturii europene și americane: practicau agricultura sedentară, au dezvoltat sisteme administrative și juridice proprii, au construit școli și chiar au redactat constituții inspirate de modelul american. Tribul Cherokee, spre exemplu, crease un alfabet propriu datorită lui Sequoyah și publica ziare în limba cherokee. Cu toate acestea, procesul de integrare culturală nu le-a garantat protecția drepturilor teritoriale.

Interesele economice au jucat un rol decisiv în politica de deportare. Teritoriile ocupate de triburile sudice erau extrem de fertile și favorabile cultivării bumbacului, produs aflat la mare căutare pe piața internațională. În plus, descoperirea aurului în Georgia, în anul 1828, a amplificat presiunea asupra teritoriilor Cherokee. Proprietarii de plantații, speculanții și autoritățile locale cereau acces la aceste pământuri, iar guvernul federal a răspuns favorabil acestor interese.

Momentul decisiv a fost adoptarea **„Indian Removal Act"** în anul 1830, sub administrația președintelui Andrew Jackson. Această lege autoriza guvernul federal să negocieze schimbul de teritorii cu triburile native și să le mute la vest de Mississippi, în ceea ce era numit **„Teritoriul Indian"** (actualul stat Oklahoma). Oficial, politica era prezentată drept o soluție pașnică și benefică pentru nativi, menită să prevină conflictele cu coloniștii. În realitate, presiunile, intimidările și violențele au transformat aceste *„negocieri"* într-un proces de expulzare forțată.

Tribul Cherokee a încercat să reziste prin mijloace juridice. În cazul *„Worcester v. Georgia"* (1832), Curtea Supremă a Statelor Unite a decis că statul Georgia nu avea dreptul să exercite autoritate asupra teritoriilor Cherokee, recunoscând autonomia tribului. Cu toate acestea, președintele Andrew Jackson a refuzat să aplice hotărârea Curții Supreme, iar politica de deportare a continuat. Astfel, principiile constituționale și drepturile recunoscute juridic au fost ignorate în favoarea intereselor economice și expansioniste.

În anul 1838, armata americană a început deportarea forțată a indienilor Cherokee. Aproximativ 16.000 de persoane au fost obligate să își părăsească locuințele și să parcurgă pe jos sute de kilometri către vest. Călătoria s-a desfășurat în condiții extrem de dificile: lipsa hranei, bolile, frigul și epuizarea au provocat moartea a aproximativ 4.000 de oameni, majoritatea copii, bătrâni și persoane bolnave. Această tragedie a primit denumirea de **„Calea Lacrimilor"**, simbol al suferinței și al pierderii ireparabile.

Experiențe similare au avut și celelalte triburi deportate. Choctaw au fost primii mutați forțat, încă din 1831, iar numeroși membri ai tribului au murit pe drum din cauza foametei și a epidemiilor. Seminole au opus rezistență militară în Florida, declanșând unul dintre cele mai costisitoare conflicte purtate de armata americană împotriva populațiilor indigene. Creek și Chickasaw au fost, de asemenea, constrânși să renunțe la teritoriile lor ancestrale. În toate aceste cazuri, deportarea a avut efecte devastatoare asupra structurilor sociale, culturale și economice ale comunităților native.

Expansiunea Statelor Unite a fost favorizată și de **„Achiziția Louisiana"** din anul 1803, prin care guvernul american a cumpărat de la Franța un teritoriu vast situat între fluviul Mississippi și Munții Stâncoși. Această tranzacție a dublat suprafața statului american și a deschis calea colonizării vestului. Cu toate acestea, teritoriile respective nu erau nelocuite, ci aparțineau diferitelor populații indigene. Guvernul federal a tratat aceste regiuni ca pe simple resurse economice și spații de colonizare, ignorând drepturile și existența locuitorilor autohtoni.

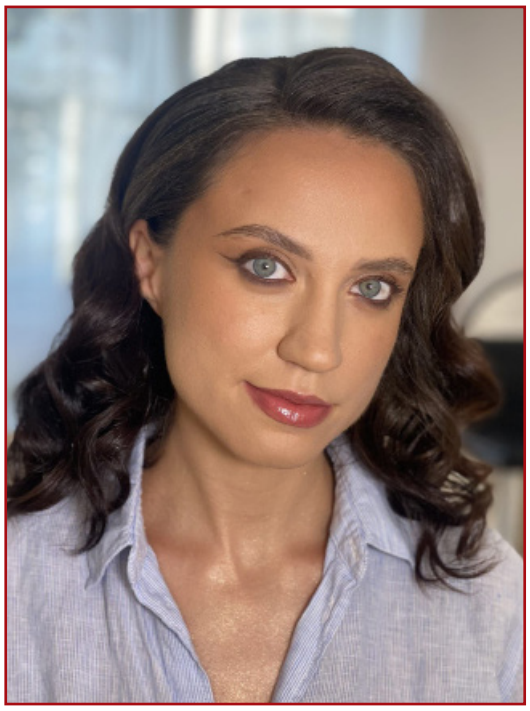
Consecințele **„Căii Lacrimilor"** au fost profunde și de lungă durată. Dincolo de pierderile umane imediate, deportările au dus la destrămarea comunităților tradiționale, la pierderea unor teritorii sacre și la distrugerea unor moduri de viață construite de-a lungul secolelor. Pentru populațiile native, pământul nu reprezenta doar o proprietate economică, ci un element esențial al identității spirituale și culturale. Ruperea legăturii cu teritoriul ancestral a însemnat o adevărată traumă colectivă.

În prezent, numeroși istorici și cercetători consideră că politica americană față de nativii nord-americani din secolul al XIX-lea poate fi interpretată drept o formă de epurare etnică sau chiar o crimă împotriva umanității. **„Calea Lacrimilor"** reprezintă un exemplu clar al modului în care interesele economice și expansioniste ale unui stat pot conduce la încălcarea drepturilor fundamentale ale unor populații întregi. Totodată, acest episod demonstrează că migrația nu este întotdeauna rezultatul unei alegeri libere, ci poate deveni un instrument al dominației politice și al violenței instituționalizate.

În concluzie, **„Calea Lacrimilor"** rămâne una dintre cele mai dramatice tragedii din istoria Statelor Unite și un simbol al suferinței populațiilor indigene în fața expansiunii coloniale. Deportarea forțată a triburilor native a avut la bază interese economice, politice și teritoriale, fiind justificată prin ideologia expansionistă a vremii. Evenimentele din 1838 ilustrează impactul devastator al migrației forțate asupra identității culturale, asupra comunităților și asupra drepturilor umane. Studierea acestui episod istoric este esențială nu doar pentru înțelegerea trecutului american, ci și pentru reflecția asupra modului în care statele trebuie să protejeze demnitatea și drepturile tuturor populațiilor.

Camelia Morda Baciu

Serile de vară *din alte vremuri*

Teodora Olteanu, Barcelona

Există un moment al zilei pe care vara îl păstrează numai pentru cei care au răbdare să-l trăiască. Este clipa în care căldura începe să se retragă, cerul își schimbă culoarea din albastru aprins în portocaliu, apoi în mov, iar lumea pare că respiră mai încet. Astăzi îl traversăm aproape fără să-l observăm. Cândva însă, serile de vară reprezentau cel mai așteptat moment al zilei.Nu era nevoie de festivaluri, de terase aglomerate sau de ecrane luminoase. Vara își avea propriul spectacol, iar oamenii erau suficient de atenți încât să-l privească. După o zi de muncă, după căldura care făcea aerul să tremure deasupra drumurilor, se lăsa răcoarea. Ferestrele se deschideau larg, porțile rămâneau descuiate, iar oamenii ieșeau din case ca și cum răspundeau unei chemări tăcute.

Copiii umpleau străzile. Nu exista aplicație care să le spună unde sunt prietenii. Era suficient să se audă primul strigăt sau primul râset. În câteva minute, ulița sau spațiul dintre blocuri devenea teren de joacă. Se alerga până când hainele deveneau prăfuite, până când genunchii se umpleau de zgârieturi și până când întunericul făcea mingea greu de urmărit.Nimeni nu se grăbea să-i cheme în casă. Părinții știau unde sunt, chiar dacă nu îi vedeau în fiecare clipă. Exista o încredere pe care astăzi o întâlnim tot mai rar. Copilăria nu era supravegheată prin camere video și localizare GPS. Era supravegheată de întreaga comunitate. Dacă un copil cădea, întotdeauna exista un vecin care îl ridica. Dacă făcea o poznă, vestea ajungea acasă înaintea lui.

La sat, serile aveau o frumusețe aproape ritualică. După ce animalele erau hrănite și treburile gospodăriei se încheiau, oamenii se așezau pe laviță, în fața porții. Vorbeau despre recolte, despre vreme, despre copii și despre viață. Nu era nevoie ca fiecare discuție să fie importantă. Uneori, simpla prezență a celuilalt era suficientă.

În orașe, băncile din fața blocurilor deveneau locuri de întâlnire. Bunicile împleteau, bunicii comentau știrile sau meciurile, iar copiii alergau printre ei, convinși că vacanța nu se va termina niciodată. Fiecare cunoștea numele vecinului, fiecare saluta, fiecare avea timp pentru câteva cuvinte.Serile de vară aveau și parfumul lor. Mirosul de tei plutea pe bulevarde, iar iasomia își revărsa aroma peste gardurile caselor.

În satele românești, fânul proaspăt cosit se amesteca cu mirosul pământului încălzit de soare. Era un parfum pe care nicio industrie nu l-a putut îmbutelia vreodată.Când se întuneca de-a binelea, începea concertul greierilor. Din când în când, printre firele de iarbă apăreau licuricii, acele mici lumini vii care îi fascinau pe copii și îi făceau pe adulți să zâmbească fără motiv. Nu exista spectacol de lumini mai impresionant decât acela oferit gratuit de natură.Și mesele aveau alt gust. Pepenele verde era răcit în fântână sau într-o cadă cu apă rece. Înghețata era un răsfăț pe care îl savurai încet, ca să nu se termine prea repede. Roșiile miroseau a grădină, iar pâinea proaspătă era suficientă pentru o cină de vară. Bucuria nu venea din abundență, ci din simplitate.

În case, televizorul nu domina serile. Avea câteva ore de program, iar oamenii se adunau în jurul lui doar pentru anumite emisiuni sau filme. Restul timpului era ocupat de conversații. Se spuneau povești, se depănau amintiri, se făceau planuri. Copiii ascultau fără să-și dea seama că acele istorii vor deveni, peste ani, propriile lor nostalgii.

Astăzi, avem mai multe mijloace de comunicare decât oricând. Putem vorbi cu cineva aflat la mii de kilometri distanță în câteva secunde. Și totuși, uneori pare că ne este mai greu să schimbăm câteva vorbe cu vecinul de palier. Ne întâlnim mai rar, privim mai des în telefoane, iar serile trec fără să lase urme în memorie. Poate că nostalgia nu înseamnă dorul după un timp mai bun, ci dorul după felul în care trăiam acel timp. În copilărie, o vacanță părea nesfârșită, o seară părea că durează o eternitate, iar mâine venea fără grabă. Astăzi alergăm dintr-o obligație în alta, programăm până și relaxarea și ne mirăm că vara trece atât de repede.

Poate că nu putem readuce serile de altădată. Nu vom mai vedea aceleași ulițe pline de copii și nici băncile ocupate până târziu de vecinii care știau totul unii despre alții. Dar putem recupera esența lor. Putem ieși la plimbare fără un scop anume. Putem lăsa telefonul în buzunar. Putem sta de vorbă cu părinții, cu bunicii, cu prietenii sau cu propriii copii fără să fim întrerupți de notificări.Serile de vară din alte vremuri nu au rămas frumoase doar pentru că au trecut. Au rămas frumoase pentru că erau pline de oameni, de râsete, de mirosuri și de timp împărtășit. În fond, nu ne este dor doar de licurici, de greieri sau de pepenele rece. Ne este dor de sentimentul că lumea putea aștepta până mâine și că, pentru câteva ore, tot ce conta era să fim împreună.

Poate că acesta este cel mai valoros lucru pe care ni l-au lăsat serile de vară de odinioară: amintirea unei lumi în care fericirea nu trebuia căutată departe. Ea începea chiar în fața casei, pe o bancă, sub un tei înflorit, odată cu răcoarea care anunța sfârșitul unei zile și promisiunea unei alte veri de neuitat.

DV LOGISTICA
LIVRÁM COLETE (PACHETE)
LA DOMICILIUL
NE VEDEM ÎN
ANDALUCÍA!
DV LOGISTICA COLETE LA DOMICILIU!
JAÉN
GRANADA
ALMERÍA
EL EJIDO
MOTRIL
MÁLAGA
MARBELLA
ESTEPONA
LA LINEA DE LA CONCEPCIÓN
JEREZ DE LA FRONTERA
SEVILLA
CÓRDOBA
643 063 263
SUNĂ ACUM LA
643 063 263
TRANSPORT COLETE LA DOMICILIU